

Planlı davranış teorisi çerçevesinde sürdürülebilir girişimcilik niyeti: Bilgi, değerler ve öz-yeterliğin rolü

Sustainable entrepreneurial intention within the framework of the theory of planned behaviour: The role of knowledge, values, and self-efficacy

Ayşe İpek Koca Ballı¹

Başak Gül Akar²

¹ Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi Kozan İşletme Fakültesi, Adana, Türkiye, ikocaballi@cu.edu.tr

ORCID: 0000-0001-7808-5807

² Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi Kozan İşletme Fakültesi, Adana, Türkiye, bgakar@cu.edu.tr

ORCID: 0000-0001-7258-4402

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:

Başak Gül Akar,

Çukurova Üniversitesi Kozan İşletme Fakültesi, Adana, Türkiye, bgakar@cu.edu.tr

Başvuru/Submitted: 23/04/2026

1. Revizyon/1st Revised: 1/06/2026

2. Revizyon/2nd Revised: 12/06/2026

Kabul/Accepted: 19/06/2026

Yayın/Online Published: 25/06/2026

Atıf/Citation: Koca Ballı, A.İ., & Akar, B.G., Planlı davranış teorisi çerçevesinde sürdürülebilir girişimcilik niyeti: Bilgi, değerler ve öz-yeterliğin rolü, bmij (2026) 14 (2): 979-1000, doi: <https://doi.org/10.15295/bmij.v14i2.2777>

Öz

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin sürdürülebilir girişimcilik niyetini (SGN) Planlı Davranış Teorisi (PDT) çerçevesinde genişletilmiş bir modelle incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma modeline sürdürülebilir kalkınma hedefleri bilgisi, çevre yanlısı değerler, dayanışma değerleri ve çevresel öz-yeterlik değişkenleri dâhil edilmiştir. Yapısal eşitlik modellemesiyle yapılan analizler, modelin SGN varyansının %64,7'sini açıkladığını ve tüm hipotezlerin desteklendiğini göstermektedir. Bulgulara göre, kişisel tutum niyet üzerindeki en güçlü belirleyiciyi, onu algılanan davranışsal kontrol izlemektedir; öznel normların etkisi ise anlamlı ancak daha zayıf bulunmuştur. Dikkat çekici bir sonuç olarak, sürdürülebilir kalkınma hedefleri bilgisinin tutum üzerindeki etkisinin değer temelli değişkenlerden daha güçlü olduğu, dayanışma değerlerinin ise çevre yanlısı değerlere göre daha belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, çevresel öz-yeterliğin algılanan davranışsal kontrol üzerindeki güçlü etkisi, bireysel yetkinlik algısının önemini ortaya koymaktadır. Çalışma, SGN'nin yalnızca psikolojik süreçlerle değil, bilgi ve değerlerin etkileşimiyle de şekillendiğini ortaya koyarak literatüre katkı sağlamakta ve eğitimciler ve politika yapıcılar için stratejik öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Girişimcilik Niyeti, Planlı Davranış Teorisi, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, Çevresel Öz-Yeterlik, Değerler

Jel Kodları: M13, Q01, I23

Abstract

This study aims to investigate sustainable entrepreneurial intentions (SEI) among university students using an extended Theory of Planned Behaviour (TPB) model. The research model incorporates key variables, including knowledge of the Sustainable Development Goals (SDGs), pro-environmental values, solidarity values, and environmental self-efficacy. Data were analysed using structural equation modelling, revealing that the model explains 64.7% of the total variance in SEI and that all proposed hypotheses are supported. The findings indicate that personal attitude is the most powerful predictor of intention, followed by perceived behavioural control, while subjective norms exert a significant but relatively weaker influence. Notably, the impact of SDG knowledge on personal attitude proved stronger than that of value-based variables, whereas solidarity values were found to be more decisive than pro-environmental values. Furthermore, the strong influence of environmental self-efficacy on perceived behavioural control underscores the critical importance of individuals' perceptions of competence. Consequently, this study demonstrates that SEI is shaped by the interaction of knowledge and values, offering strategic recommendations for educators and policymakers.

Keywords: Sustainable Entrepreneurship Intention, Theory of Planned Behaviour, Sustainable Development Goals, Environmental Self-Efficacy, Values

Jel Codes: M13, Q01, I23

Extended Abstract

Sustainable entrepreneurial intention within the framework of the theory of planned behaviour: The role of knowledge, values, and self-efficacy

Literature

Research subject

In the contemporary era, entrepreneurship has evolved beyond the traditional focus on economic growth toward a Triple Bottom Line approach that integrates social welfare, environmental integrity, and the needs of future generations (Romero-Colmenares and Reyes-Rodríguez, 2022; Valencia-Arias et al., 2024). This study examines the formation mechanism of Sustainable Entrepreneurial Intention (SEI) within the Theory of Planned Behaviour (TPB) framework developed by Ajzen (1991), incorporating unique cognitive antecedents. The primary focus of the study is to empirically analyse the normative and technical determinants that shape university students' inclinations toward establishing sustainable ventures. In this context, the research analyses the effects of Sustainable Development Goals (SDG) knowledge (He et al., 2024), pro-environmental values (Yasir, 2023), solidarity values (Gimenez-Jimenez and Harc, 2024), and environmental self-efficacy (Gregori et al., 2024) on the predictors of intention.

Research purpose and importance

The main objective of this study is to analyse students' sustainable entrepreneurial intentions using an extended TPB model. Given the urgent need for sustainability, understanding the youth's intentions is crucial for supporting future responsible businesses and developing effective educational strategies.

Contribution of the article to the literature

The study extends the TPB model by integrating variables such as SDG knowledge, pro-environmental values, solidarity values, and environmental self-efficacy. Furthermore, it makes new contributions to the sustainable entrepreneurship literature by revealing the interactions among these factors in the intention formation process using empirical data.

Design and method

Research type

This study is a quantitative research endeavour that examines relationships among variables and is designed using the relational survey model.

Research problems

The fundamental problem is to determine how university students' individual values, knowledge levels, and self-efficacy perceptions are reflected in their sustainable entrepreneurial intentions through the TPB components (attitude, subjective norms, and behavioural control).

Data collection method

Data were collected from 336 undergraduate students at Çukurova University and Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University using the convenience sampling method via an online, structured survey.

Quantitative/qualitative analysis

Quantitative analysis methods were employed in the study. Partial Least Squares Structural Equation Modelling (PLS-SEM) was utilised for data analysis using SPSS and SmartPLS.

Research model

The research model is based on direct interactions between variables. In this configuration, the direct effects of SDG knowledge, pro-environmental values, and solidarity values on personal attitude toward entrepreneurship are tested. Simultaneously, environmental self-efficacy, the individual's belief in their ability to manage ecological problems, is posited as a direct determinant of perceived behavioural control. In the final stage, the direct effects of personal attitude, perceived behavioural control, and subjective norms (representing the social environment) on sustainable entrepreneurial intention are examined.

Research hypotheses

H1: Pro-environmental values have a positive effect on students' personal attitudes toward sustainable entrepreneurship.

H2: Solidarity values have a positive effect on students' personal attitudes toward sustainable entrepreneurship.

H3: SDG knowledge has a positive effect on students' personal attitudes toward sustainable entrepreneurship.

H4: Perceptions of environmental self-efficacy positively influence students' personal attitudes toward sustainable entrepreneurship.

H5: Students' attitudes toward sustainable entrepreneurship have a positive effect on their intention to engage in sustainable entrepreneurship.

H6: The subjective norms perceived by students are a strong and positive predictor of the intention to engage in sustainable entrepreneurship.

H7: Students' perceived levels of behavioural control have a positive effect on their intentions to pursue sustainable entrepreneurship.

Findings and discussion

Findings as a result of the analysis

The analyses demonstrated that all constructs met the requirements for validity and reliability. Exploratory factor analysis results supported the unidimensional structure of the scales. The model explains 64.7% of the variance in sustainable entrepreneurial intention.

Hypothesis test results

All proposed hypotheses were supported. Personal attitude was identified as the strongest predictor of intention. It was also found that SDG knowledge influenced attitudes more than individual values, and solidarity values were more decisive than pro-environmental values.

Discussing the findings with the literature

According to the results, personal attitude is the most powerful determinant of intention. This supports the findings of Barba-Sánchez et al. (2022), Truong et al. (2022), and Yasir et al. (2023), proving that students who internalise sustainability as a personal value exhibit a higher entrepreneurial inclination. Among external variables, SDG knowledge exerted a stronger effect on attitude than values, confirming the attitude-building role of knowledge (Tran et al., 2025; Núñez-Tabales et al., 2024). Furthermore, the fact that solidarity values were more effective on attitudes than pro-environmental values indicates that the sample perceives sustainability as a tool for social benefit (Gimenez-Jimenez and Harc, 2024). The strong influence of perceived behavioural control on intention aligns with existing literature (Yasir et al., 2023; Aeni et al., 2024), highlighting the importance of self-capacity perception. Finally, the significant impact of subjective norms on intention is consistent with previous studies (Aeni et al., 2024; Truong et al., 2022).

Conclusion, recommendation and limitations

Results of the article

Sustainable entrepreneurial intention is shaped not only by psychological attitudes but also by the interaction of knowledge levels and values. While perceived behavioural control and attitude are the primary drivers of intention, subjective norms exert a relatively weaker influence.

Suggestions based on results

Educators and policymakers should not only provide theoretical entrepreneurship training but also focus on practical applications to increase students' self-efficacy and awareness of Sustainable Development Goals (SDGs).

Limitations of the article

The research is limited to students from two specific universities and utilised convenience sampling. This may limit the generalizability of the results to the broader population.

Giriş

Girişimcilik, modern ekonomilerin temel yapı taşı olarak kabul edilmekte ve ekonomik dinamizmin artırılmasına yönelik arayışlar güncelliğini korumaktadır. Son yıllarda, sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik konusundaki küresel farkındalığın artması, girişimcilik ekosisteminde de köklü bir paradigma dönüşümünü beraberinde getirmiş ve bu durum "sürdürülebilir girişimcilik" kavramını akademik yazının merkezine taşımıştır (Romero-Colmenares ve Reyes-Rodríguez, 2022). Sürdürülebilirliği sağlamak doğası gereği karmaşık ve yapısal zorluklar barındırır da hem akademi hem de iş dünyası toplumsal ve çevresel sorunlara çözüm üreten sorumlu işletmelerin teşvik edilmesi konusunda güçlü bir uzlaşa sergilemektedir (Valencia-Arias vd., 2024). Bu doğrultuda, özellikle büyümekte olan işletmeler için yeşil yönetim uygulamalarının hayata geçirilmesi zorlayıcı bir süreç olabilmekte, bu bariyerlerin aşılmasında ve sürdürülebilir girişimcilik eğilimlerinin desteklenmesinde yeşil bilgi yönetimi ve teknolojik yetkinlikler kilit birer kaldıraç işlevi görmektedir (He vd., 2024; Diepolder vd., 2025; Bui vd., 2025). Nitekim firmaların yeşil bilgi teknolojilerini etkin biçimde kullanma ve çevre dostu bilgiyi paylaşma eğilimleri, girişimsel sürdürülebilirliğin sürekliliği açısından hayati önem taşımaktadır (Sadiq vd., 2025).

Bu bağlamda girişimcilik, salt ekonomik büyüme odaklı bir vizyondan sıyrılarak bireylerin sürdürülebilirlik odaklı niyet ve motivasyonlarını vurgulayan bir boyuta evrilmiştir (Vuorio vd., 2018). Bu anlamda yeşil bilgi birikiminin, aile desteğinin, inovatif sosyal davranışların, kültürel faktörlerin ve eğitim süreçlerinin yeşil girişimcilik zihniyetini ve dolayısıyla girişimsel başarıyı doğrudan tetiklediği görülmektedir. Buna göre, sürdürülebilir kalkınmayı geliştirme ve teşvik etme yöntemlerini anlamak için sürdürülebilir girişimcilik niyetinin öncüllerine odaklanmak önem arz etmektedir (Zhang vd., 2025). Sürdürülebilir girişimcilik niyetlerinin belirleyicileri incelendiğinde, genel olarak Planlı Davranış Teorisi (PDT)'ye uygun yaklaşım ve modellerin ağırlık kazandığı görülmektedir. Girişimcilik yazınında niyet süreçleri sıklıkla temelleri Shapero (1975)¹ tarafından ortaya atılan Girişimci Olay Modeli (GOM) ile de açıklanmaktadır. Ancak bu çalışmada GOM yerine PDT'nin tercih edilmesinin temel kuramsal gerekçesi, sürdürülebilir girişimciliğin doğası gereği toplumsal, çevresel ve ahlaki değerlerle sıkı sıkıya bağlı olmasıdır. GOM bireysel algılara odaklanırken, PDT bünyesinde yer alan öznel norm bileşeni, sosyal çevrenin, toplumsal beklentilerin ve dışsal baskıların sürdürülebilirlik odaklı niyetler üzerindeki güçlü etkisini modellemeye çok daha elverişli ve bütünsel bir zemin sunmaktadır. Shapero ve Sokol'un (1982) Girişimci Olay Modeli, girişimcilik niyetini 'yerinden edilme' ve 'toplumsal bağlam' gibi durumsal şoklarla etkili bir şekilde ilişkilendirse de olumsuz bir katalizör olmaksızın tamamen gönüllü ve rasyonel planlamaya dayanan girişimcilik niyetini yeterince ölçemeyebilir. Bu nedenle, bu çalışma tutumları, sosyal onayı ve davranış kontrolünü açık ve ölçülebilir bir psikolojik yapı içinde ele alan PDT'yi kullanmaktadır.

İlk olarak Fishbein ve Ajzen (1975) tarafından ortaya konulan Gerekçeli Eylem Teorisi'ne dayalı olan ve daha sonra Ajzen (1985, 1991)'in bu çerçeveyi revize edip genişleterek PDT'nin geliştirilmesine öncülük ettiği teoriye göre, bir kişinin eylem niyeti ve eylemin kendisi davranışa karşı tutum, öznel normlar ve algılanan davranış kontrolü olmak üzere üç ana faktör tarafından belirlenmektedir. Ajzen (1991)'in PDT'de belirttiği gibi, bireylerin belli bir davranış yapma kararı, bu üç unsurun birleşimi olan "niyet" faktörüyle yüksek bir doğrulukla tahmin edilebilir. Kuramsal çerçevede bu üç öncül (tutum, öznel norm ve algılanan davranış kontrolü), sadece niyetin bağımsız birer belirleyicisi olmakla kalmayıp, aynı zamanda kendi aralarında da sürekli bir etkileşim ve dinamik bir ilişki içindedir. Bireyin bir eyleme yönelik kişisel tutumu, sosyal çevresinden algıladığı baskıyla (öznel norm) şekillenebileceği gibi, eylemi gerçekleştirebilme kabiliyetine olan inancı da (algılanan davranış kontrolü) bu tutum ve norm yapısını doğrudan beslemektedir. Dolayısıyla niyetin oluşum süreci, bu üç yapının birbirleriyle olan karşılıklı ilişkilerinin ve niyet üzerindeki birleşik etkilerinin bir sonucudur. Soria-Barreto ve Novoa-Hernández (2025), bu bağlamda sürdürülebilir girişimcilik alanında PDT kavramlarının ve bu dinamik içsel mekanizmaların sıklıkla merkezde yer aldığını ortaya koymuştur.

¹ Shapero (1975)'e ait çalışma, hayatın akışındaki iş kaybı, kariyer tıkanıklığı gibi olumsuz bir yerinden edilmenin bireyi sarsacağını, eğer bu birey içsel kontrol odağına ve bağımsızlık ihtiyacına sahipse (yapılabilirlik algısı) ve çevresinde başarılı rol modelleri/etnik yatkınlık görerek kendini o rolde hayal edebiliyorsa (arzulanabilirlik algısı), bu durumun kaçınılmaz olarak bir "Girişimsel Eylem" ile sonuçlanacağını ortaya koymaktadır. Shapero'nun 1975 yılında temellerini attığı bu görüş, Shapero ve Sokol (1982) tarafından geliştirilen 'Girişimci Olay Modeli' (Entrepreneurial Event Model-EEM) ile girişimcilik niyetini açıklayan öncü yaklaşımlardan biri olarak literatürde geniş kabul görmüştür. Buna göre, nihayetinde girişimcilik, bireyin yaşadığı bu olumsuz yerinden edilme deneyimini, içsel motivasyonu ve uygun sosyal/kültürel çevresel şartlarla birleştirerek yeni bir iş kurma yönünde harekete geçirmesi sürecidir. Shapero ve Sokol (1982), girişimciliği tek başına psikolojik veya sosyal bir faktörle açıklamak yerine, durumsal (yerinden edilme), sosyal (kültürel çevre) ve bireysel (algılar ve risk alma) tüm değişkenleri tek bir girişimcilik olayı çatısı altında toplayarak literatüre yön veren evrensel bir paradigma kazandırmıştır.

Nitekim Şaşmaz ve Tengilimoğlu (2024), 2013-2023 yılları arasında Türkiye'deki DergiPark sisteminde yer alan PDT konulu çalışmaları inceledikleri sistematik analizde, modelin tek başına kullanımının ötesine geçilerek farklı teorilerle entegre edilmesinin konuya yeni bir bakış açısı sağlayacağını ve çok daha detaylı sonuçlar sunacağını belirtmektedir. Geleneksel PDT modeline ek olarak, bireyin sahip olduğu değerler, inançlar ve bilgi düzeyleri modele "dışsal değişkenler" olarak entegre edilmektedir. Teori gereği, dışsal değişkenlerin niyet üzerinde doğrudan bir etkisi olması beklenmemekle birlikte, bu unsurlar bireyin tutumunu, sosyal algısını (özel norm) ve yapabilirlik inancını (davranışsal kontrol) beslemektedir. Örneğin, yükseköğretimdeki sürdürülebilir girişimcilik eğitimi ve programları, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) ile uyumlu olarak öğrencilerin becerilerini, tutumlarını ve niyetlerini geliştirdiği için kilit bir rol oynamaktadır (He vd., 2024). Çevresel sorunlar, çevrecilik, dayanışma ve bilgi gibi bireysel değerlerin etkisi, sürdürülebilirlik odaklı girişimcilik faaliyetlerinin önemini artırmaktadır. PDT temelli ampirik araştırmalar da eğitimin ve bireysel farkındalıkların, niyetler, tutumlar, normlar ve algılanan kontrol üzerinde güçlü ve olumlu bir etkiye sahip olduğunu doğrulamaktadır (Hockerts, 2017; Romero-Colmenares ve Reyes-Rodríguez, 2022; Valencia-Arias vd., 2024; Andriyati vd., 2024; Diepolder vd., 2025; Al-Mamary vd., 2025). Bu doğrultuda çalışmada çevreye duyarlı değerler, dayanışma ruhu, SKH bilgi düzeyi ve çevresel öz-yeterlik gibi dışsal unsurların, PDT'nin aracı mekanizmalarıyla birlikte değerlendirildiği bütünsel bir yapısal model önerilmektedir.

Bu kuramsal dayanaklar ve ampirik bulgular doğrultusunda, çevreye duyarlı değerler, dayanışma ruhu, SKH bilgi düzeyi ve çevresel öz-yeterlik gibi dışsal unsurların, PDT'nin temel bileşenleri (tutum, norm ve algılanan davranış kontrolü) aracılığıyla nihai niyet üzerinde belirleyici bir rolü olduğu varsayılmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin çevreye duyarlı olma ve dayanışma değerleri ile sürdürülebilir kalkınma hedefleri konusundaki bilgilerinin, çevresel öz-yeterlik algılarıyla şekillenen kişisel tutum, özel norm ve davranış kontrolü mekanizmaları aracılığıyla sürdürülebilir girişimcilik niyetlerine nasıl etki ettiğini incelemek ve bu niyetin oluşum sürecini daha iyi anlamaktır. Literatürde sürdürülebilir girişimcilik niyetleri sıklıkla doğrudan veya doğrusal ilişkilerle incelenmektedir, ancak bu çalışmada, dışsal yapıların (değerler ve bilgi) bilişsel süzgeçler (tutum, norm, kontrol) aracılığıyla niyete dönüştüğü bir aracı model tasarlanmıştır. Bu tasarımın temel gerekçesi, bireysel değerlerin doğrudan niyet oluşturmaktan ziyade, bireyin içsel algı dünyasını şekillendirerek dolaylı yoldan eyleme yön verdiği gerçeğidir. Araştırmanın kavramsal modeli ve değişkenlerin konumlandırılarak şematize edilmesi çalışmanın "Yöntem" bölümünde detaylandırılmakta olup, bu bağlamda araştırma, üniversite gençliği örnekleminde belirli temel sorulara yanıt aramaktadır. Buradan yola çıkılarak, ilk olarak üniversite öğrencilerinin çevreye duyarlı olma ve dayanışma değerlerinin sürdürülebilir girişimcilik niyetleri üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri incelenmektedir. İkinci olarak, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) konusundaki bilgi düzeyi ile çevresel öz-yeterlik algısının, PDT mekanizmaları (tutum, norm, kontrol) üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olup olmadığı araştırılmaktadır. Son olarak ise PDT unsurlarının (tutum, özel norm ve algılanan davranış kontrolü), dışsal bireysel değişkenler ile nihai niyet arasındaki ilişkide üstlendiği aracı rolün yönü ve gücü sorgulanmaktadır.

Elde edilen ampirik bulguların, sürdürülebilir girişimcilik literatürüne kuramsal ve ampirik katkılar sağlaması beklenmektedir. Ayrıca çalışmanın, sürdürülebilirlik odaklı girişimcilik faaliyetlerinin teşvik edilmesine yönelik makro politika ve uygulamalara rehberlik etmesi, özellikle gençlerin sürdürülebilir girişimcilik eğilimlerini ve zihniyetlerini geliştirmeye yönelik mikro stratejilerin oluşturulmasına katkıda bulunması öngörülmektedir.

Araştırma modeli ve hipotezler

Çevre yanlısı değerler

Sürdürülebilir girişimcilik, çevreye olan olumsuz etkiyi en aza indirirken kâr üreten işletmeler kurmayı, sosyal sorumluluğu teşvik etmeyi ve yeniliği desteklemeyi kapsamaktadır. Bu noktada, sürdürülebilir bir girişimci olma isteğinin, doğaya karşı duyulan sorumluluk ve çevre dostu değerlere dayanan bir sürdürülebilirlik hedefiyle olan bağı açıktır. Yasir vd. (2023), bu değerlerin niyetleri motive etmede kilit rol oynadığını ve tutumları ve algılanan davranışsal kontrolü etkilediğini göstermektedir. Alimehmeti vd. (2026), PDT'ye çevre bilincini ve yeşil bağlılığı ekleyerek özgüveni, olumlu tutumları ve sosyal beklentileri vurgulamaktadır. Ayrıca eğitim, sürdürülebilirlik bilgileriyle çevre dostu çabaları desteklemektedir. Burak (2025)'e ait çalışmada, doğaya saygı, etik duyarlılık ve şefkat sergileyen ve doğayla uyum içinde ahlaki değerler üreten yeşil girişimcilik faaliyetlerinin, uzun vadede tüm paydaşlara fayda sağlayabileceği sonucuna varılmıştır. Chishty (2025), PDT değişkenlerinin niyet üzerindeki etkisinin, özellikle Suudi Arabistan gibi içsel çevresel değerlerin harekete geçirilmesi gereken pazarlarda, çevre yanlısı değerler tarafından güçlendirildiğini belirtmektedir. Titko vd. (2024), çevresel değerlerin öğrencilerin niyetleri için bilişsel temel oluşturduğunu ve bu değerler yüksek

olduğunda sürdürülebilirliği hem bir fırsat hem de ahlaki bir görev haline getirdiğini doğrulamaktadır. Sonuç olarak, çevre yanlısı değerlerin öğrencilerin sürdürülebilir girişimciliğe ilişkin tutumlarını ve algılanan davranış kontrolünü doğrudan değiştireceği ve böylece sürdürülebilir girişimcilik niyetlerini etkileyeceği varsayılabilir. Bu anlamda şu hipotez önerilmektedir:

H₁: Çevre yanlısı değerler, öğrencilerin sürdürülebilir girişimciliğe yönelik kişisel tutumları üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.

Dayanışma değerleri

Dayanışma ruhunu ve toplumsal değerleri bir araya getiren sürdürülebilir girişimcilik çerçevesi, girişimciliğin temel motivasyonlarının ötesinde insan onurunu, ekolojik sürdürülebilirliği ve adaleti ön plana çıkarmaktadır. Bu değerler, çevresel sorunları ve yerel kalkınmayı ele alan insan odaklı bir ekonomik modeli teşvik etmektedir. Guachamín vd. (2025), özellikle demokrasi ve iş birliği olmak üzere dayanışmanın, Ekvador'da girişimcilik ve sosyo-ekolojik hedeflerin uyumlaştırılması için çok önemli olduğunu; Gimenez-Jimenez ve Harc (2024) ise kültürel bağlamın dayanışmanın niyetleri nasıl etkilediğini - Ekvador'da davranışlar ve Almanya'da tutumlar aracılığıyla - göstermektedir. Putri (2025), Endonezya'daki mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerin sürdürülebilir uygulamalarını sorumluluk, şükran, dürüstlük ve sosyal farkındalık gibi kişisel değerlere dayandığı ve dayanışmayı güçlendirdiği bulgusuna ulaşırken, Audretsch vd. (2025), değerleri girişimcilik davranışının temel itici güçleri olarak tanımlamaktadır. Filippelli vd. (2025)'e göre de dayanışma, sürdürülebilir girişimcilik için hayati öneme sahiptir ve bu yönüyle eylemlere rehberlik etmekte ve sürdürülebilir stratejileri desteklemektedir.

Bu literatür ışığında, bireyin sahip olduğu dayanışma değerlerinin salt kâr odaklı girişimcilik anlayışını dönüştürerek sürdürülebilir bir iş kurma niyetini şekillendiren temel bir ahlaki ve stratejik pusula olduğu söylenebilir. Bu duruma göre şu hipotez öne sürülmektedir:

H₂: Dayanışma değerleri, öğrencilerin sürdürülebilir girişimciliğe yönelik kişisel tutumları üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.

Sürdürülebilir kalkınma hedefleri (SKH) bilgisi

SKH, ekonomik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirliğe yönelik adımları teşvik etmeyi amaçlayan, küresel düzeyde mutabık kalınan kapsamlı bir gündemi temsil etmektedir (Wang vd., 2020). SKH'leri anlamak, girişimcilerin küresel krizlere yönelik çözümler geliştirme ve sürdürülebilir fikirleri kalıcı taahhütlere dönüştürme becerilerini artırmaktadır. Cai vd. (2026), bilgi yönetiminin, yeşil odaklanmayı iş başarısıyla ilişkilendirerek sürdürülebilir girişimciliği desteklediğini ve SKH bilgisinin stratejik bir filtre görevi gördüğünü göstermektedir. Shahzad ve Xu (2024), dijitalleşme ve blok zincirinin girişimcilerin SKH hedeflerine ulaşmalarına ve niyetlerini gerçeğe dönüştürmelerine yardımcı olduğunu belirtmektedir. Raimi ve Bamiro (2025), sürdürülebilir yatırımlar ve KOBİ desteği yoluyla İslami finansın yeşil girişimcilikteki rolünü vurgulayarak, SKH'leri etik değerlerle bütünleştirmenin uzun vadeli bağlılığı teşvik ettiğini belirtmektedir. 1.357 makaleyi analiz eden Sreenivasan ve Suresh (2023), sürdürülebilir girişimciliği SKH'lere ulaşmanın anahtarı olarak görmekte ve farkındalığı organize eyleme dönüştürmektedir. Literatürdeki ortak tema, Shahzad ve Xu (2024) tarafından ortaya konan küresel zihniyet yaklaşımıyla uyumlu olarak, bilginin niyetin temel belirleyicisi olduğu yönündedir. Nitekim yazarlar, bireysel bilgi düzeyinin girişimcilik eğilimini doğrudan şekillendirdiğini vurgulamaktadır. He vd. (2024), sürdürülebilir kalkınma bilgisinin tutumları ve öz-yeterliği etkilediğini ve ahlaki ve bilişsel yollarla girişimcilik niyetini şekillendirdiğini göstermektedir. Wang vd. (2020), SKH'leri anlamının, bireysel ve kurumsal hedefleri sosyal girişimcilik ilkeleri aracılığıyla sosyal faydalara ve paydaş katılımına dönüştürerek kurumsal vatandaşlığı teşvik ettiğini göstermektedir. Buna dayanarak aşağıdaki hipotez oluşturulmaktadır:

H₃: Sürdürülebilir kalkınma hedefleri bilgisi, öğrencilerin sürdürülebilir girişimciliğe yönelik kişisel tutumları üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.

Çevresel öz-yeterlik

Sürdürülebilir girişimcilik literatüründe, çevresel öz-yeterlik duygusu güçlü olan bireyler krizleri fırsat olarak görmekte ve bu da sürdürülebilir iş modelleri geliştirme arzularını güçlendirmektedir. Değerleri eyleme dönüştürme yeteneği olarak tanımlanan çevresel öz-yeterlik, bu süreçteki belirsizliklerin üstesinden gelmeye yardımcı olmaktadır. Araştırmalar, kişisel inançların, özellikle de öz-yeterlik algısının girişimcilik faaliyetlerini yönlendirdiğini göstermektedir. Yıldırım ve Sunman (2022), üniversite öğrencilerinin öz-yeterliklerinin sosyal girişimcilik niyetlerini ve vizyon, inovasyon, ağlar ve sürdürülebilirlik gibi unsurlarını etkilediğini ortaya koymaktadır. Buna göre, kişilerin kendi yeteneklerine duydukları güven, sosyal ve ekolojik hedeflere yönelik niyetlerini şekillendirmektedir.

Işık ve Çiçek (2020) de öz-yeterliğin sosyal sermaye ile girişimcilik niyeti arasında aracılık ettiğini göstermekte ve kaynakların harekete geçirilmesindeki rolünü vurgulamaktadır. Bu bulgular, bu mekanizmanın günümüzün kilit alanlarından biri olan sürdürülebilir girişimcilik niyetlerini desteklediğine işaret etmektedir. Çevresel öz-yeterlik, yani çevresel sorunların çözülebileceğine dair inanç, sürdürülebilirlik vizyonunu güçlendirmekte ve psikolojik bir filtre görevi görerek bireysel ve toplumsal potansiyeli somut sürdürülebilir girişimcilik hedeflerine dönüştürmektedir. Argyrou vd. (2026), bunu alternatif örgütsel biçimler yaratma kapasitesi olarak görmek ve bunun sadece ekonomik niyeti değil, nesiller arası adaletle olan bağlılığı da beslediğini belirtmektedir. Listopadzka (2025), dijital becerilerle güçlendirilen “Yeşil Hazırlık” ve “Kendi Kendine Öğrenme”nin hayati önem taşıdığını, döngüsel ekonomi çözümleri için farkındalığı ve stratejik kapasiteyi artırdığını eklemektedir. Salimi ve Vrouwdeunt (2025), çevresel ve sosyal kriterleri stratejik olarak yönetmenin, niyeti örgütsel başarıya dönüştürmenin anahtarı olduğu sonucuna varırken, Del-Aguila-Arcenales vd. (2022), çevresel kendi kendine yeterliliğin işletmelerin sürdürülebilirliğini ve rekabet gücünü desteklediğini ve uzun vadeli pazar varlığını sağlamak için salt niyetten öteye geçtiğini teyit etmektedir. Bu nedenle şu hipotez ortaya koyulmaktadır:

H₄: Çevresel öz-yeterlik algısı öğrencilerin sürdürülebilir girişimciliğe yönelik kişisel tutumlarını olumlu yönde etkiler.

Kişisel tutum

Kişisel tutum, sosyal krizlerin girişimcilik fırsatlarına dönüşümünü etkilerken, ekonomik hedeflerden sosyal hedeflere kaymayı da yönlendirmektedir. PDT’ye göre, sürdürülebilir tutum, sosyal, çevresel ve ekonomik hedefler arasında denge kurmaktadır (Alakaleek vd., 2025). Gregori vd. (2024), çevresel tutku ve öz-yeterliğin çevresel girişimciliği etkilediğini, tutkunun ise güveni ve niyeti artırdığını göstermektedir. Mei vd. (2017), vicdanlılık ve açıklığın Çinli öğrenciler arasında girişimcilik niyetini etkilediğini, dışa dönüklük ve duygusal istikrarın ise güveni artırdığını kanıtlarken, Bui vd. (2025), sürdürülebilir değerlerin ve olumlu tutumların niyetleri güçlendirdiğini, rol modellerinin ve müfredatın önemini vurgulamaktadır. Ayrıca tutumlar, cinsiyet eşitliği ve yerel kalkınma sosyal girişimciliği etkilemektedir. Kalkan’a (2011) ait analiz, kişisel tutumun, algılanan davranış kontrolünün ve demografik etkenlerden biri olan cinsiyetin girişimcilik niyeti üzerinde pozitif ve doğrudan bir etkiye sahip olduğu bulgusuyla literatürü desteklemektedir. Jyoti vd. (2025), kadın girişimcilerin sürdürülebilirliği dengelediğini, olumlu tutumların kaynak sınırlamalarına rağmen yaratıcılığı teşvik ettiğini belirtmektedir. Alakaleek vd. (2025), genç kadınların tutumlarının sürdürülebilir girişimcilik niyetlerini etkilediğini söylerken, Vuorio vd. (2018), sürdürülebilirliğe yönelik tutumların ve çekiciliğin fedakârlık ve ödüller yoluyla niyeti şekillendirdiğini ilave etmektedir. Bu anlamda kadınların girişimciliğe daha az katılıyor olsa da sürdürülebilirlik açısından daha olumlu bir bakış açısı sergiledikleri görülmektedir. İffat vd. (2026)’ya ait çalışmada da benzer şekilde, tutumun çevresel farkındalık ve yeşil girişimcilik arasında aracı rol oynadığı ve sürdürülebilirlik eğitiminin olumlu tutumları ve bağlılığı teşvik ettiği sonucuna varıldığı dikkati çekmektedir. Bu öncüllerden hareketle, aşağıdaki hipotez ileri sürülmektedir:

H₅: Öğrencilerin sürdürülebilir girişimciliğe yönelik tutumları, sürdürülebilir girişimcilik niyeti üzerinde pozitif bir etkiye sahiptir.

Öznel norm

Öznel normlar ile sürdürülebilir girişimcilik arasındaki bağlantı, bireyin sosyal çevresinden (aile, arkadaşlar, mentörler ve toplum) algıladığı baskı ve beklentilerin sürdürülebilir bir iş modeli geliştirme kararını nasıl etkilediğini araştırmaktadır. PDT girişimcilik niyetini öngörürken, önceki çalışmalarda zayıf sonuçlar göz önüne alındığında, öznel norm değişkeni yeterince anlaşılmamıştır. Olumlu öznel normların geliştirilmesi, etkinlikler ve hikâye anlatımı yoluyla topluluk desteğini sergileyerek girişimcilik için hayati önem taşımaktadır. Bu çabalar katılımı teşvik etmekte ve girişimciliğin kültürel önemini vurgulamaktadır (Boucif vd., 2025; Baba vd., 2025). Ip (2024), Tayvan aracılığıyla öznel normların niyeti eyleme dönüştürmeye yardımcı olduğu sonucuna ulaşırken, Barrera-Verdugo vd. (2024), Şili ve Ekvador’daki öğrenciler arasında direnç, normlar ve desteğin girişimcilik niyetlerini etkilediği bulgusu ile literatürü desteklemektedir. Bu nedenle aşağıdaki hipotez şu şekilde ifade edilmektedir:

H₆: Öğrencilerin algıladıkları öznel normlar, sürdürülebilir girişimcilik niyeti üzerinde güçlü ve olumlu bir belirleyicidir.

Algılanan davranışsal kontrol

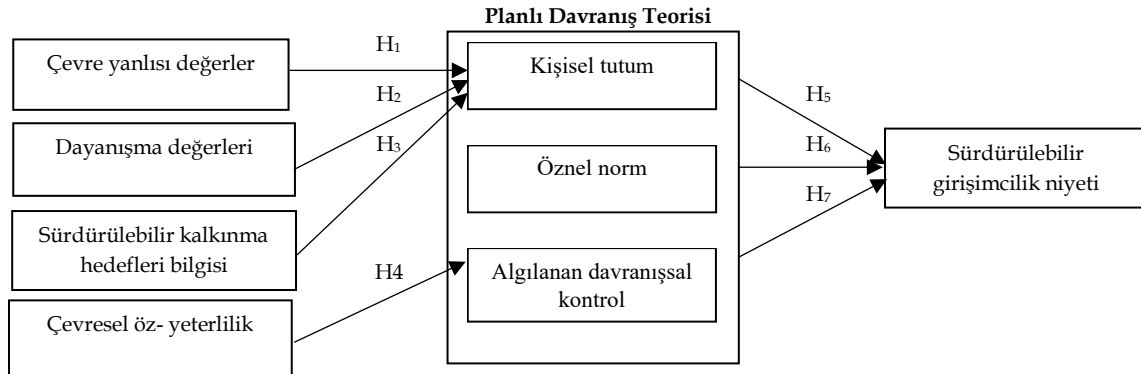
Algılanan davranışsal kontrol, bir kişinin sürdürülebilir bir girişimi başlatma ve devam ettirme inancı anlamına gelmekle birlikte, aynı zamanda niyet ve teknik bilgi hazırlığını da göstermektedir. PDT'ye göre bu faktör, niyetin en güçlü öngörücülerinden biridir. Ekonomik ve çevresel hedefler arasındaki denge, sürdürülebilir girişimciliğin bilişsel yükünü artırmaktadır. Soria-Barreto vd. (2026), niyetin bilgi, içsel değerler ve algılanan kontrol tarafından etkilendiğini, tutum ve algılanan davranışsal kontrolün ise önemli bir aracı rol oynadığını göstermektedir. Gamarra-Chávez vd. (2026)'ya göre, eğitim bu kontrolü güçlendirmekte, bireylerin sosyal krizleri stratejik fırsatlar olarak görmelerine yardımcı olmakta ve niyeti örgütsel bağlılığa dönüştürmektedir. Boucif vd. (2025)'e göre, girişimci tutum ve algılanan kontrol, beceriler ve sosyal destek tarafından şekillendirilen niyetleri etkilemektedir. Chelang'a vd. (2026), girişimci yönelim tarafından güçlendirilen stratejilerde algılanan kontrolün rolünü vurgulamaktadır. Xiao vd. (2026), algılanan davranışsal kontrolü yetkinlik olarak yorumlamakta ve motivasyon ve desteğin yetkinlik yoluyla niyeti beslediğini belirtmektedir. Ferreira vd. (2026), algılanan kontrol, öz-yeterlik, bilgi ve kapasitenin yapay zekâ yoluyla niyet oluşumuna hâkim olduğunu ifade etmektedir. Truong vd. (2022) ise sürdürülebilir girişimci niyetini en çok etkileyen değişken olarak algılanan kontrolü öne çıkarmaktadır. Benzer şekilde, Ekici ve Turan (2017), üniversite öğrencileri arasında algılanan davranışsal kontrolün girişimcilik eğilimleri üzerinde en önemli olumlu etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu değerlendirmelerden yola çıkarak şu hipotez formüle edilmektedir:

H₇: Öğrencilerin algıladıkları davranışsal kontrol düzeyleri, sürdürülebilir girişimcilik niyetlerini olumlu yönde etkilemektedir.

Yöntem

Araştırmanın yöntemi ve araştırma modeli

Bu araştırma, değişkenler arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlayan ilişkisel tarama modelinde tasarlanmış olup nicel araştırma yaklaşımına dayanmaktadır. Araştırmada üniversite öğrencilerinin sürdürülebilir girişimcilik niyetini etkileyen bireysel faktörler ele alınmaktadır. Araştırma modelinde çevre yanlısı değerler, dayanışma değerleri, çevresel öz-yeterlik ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri bilgisi bağımsız değişkenler; kişisel tutum, öznel norm ve algılanan davranışsal kontrol aracı değişkenler; sürdürülebilir girişimcilik niyeti ise bağımlı değişken olarak yer almaktadır. Araştırma modeli Şekil 1'de görülmektedir.

Şekil 1: Araştırma Modeli

Araştırmanın örnekleme ve veri toplama süreci

Araştırmanın evrenini, Adana ilinde faaliyette bulunan iki devlet üniversitesinin (Çukurova Üniversitesi ve Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi) İktisadi ve İdari Bilimler/Kozan İşletme Fakülteleri ve İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu evrenden kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen ve ankete gönüllü olarak katılım sağlayan 336 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında toplam 339 anket formuna ulaşılmış, ancak eksik ve hatalı doldurulan anketler çıkarıldıktan sonra analizler 336 geçerli anket üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Veri toplama süreci 26 Mart- 1 Nisan 2026 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma öncesinde gerekli kurumsal izinler alınmış olup, veri toplama aşamasında katılımcılara araştırmanın amacı ve verilerin gizliliği hakkında açıklama yapılarak bilgilendirilmiş onam süreçleri işletilmiştir. Katılım tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülmüştür. Bu araştırmanın veri toplama araçları ve

kurgusu, Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 21 nolu kararı ile etik açıdan uygun bulunmuştur.

Örneklem grubu olarak İktisadi ve İdari Bilimler/Kozan İşletme Fakülteleri ve İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde okumakta olan öğrencilerin seçilmesinin temel nedeni, bu öğrencilerin müfredatları gereği girişimcilik, stratejik yönetim, inovasyon ve küresel sosyo-ekonomik sorunlara yönelik dersler almaları ve geleceğin potansiyel yönetici, lider ve girişimci adayları olmalarıdır. Dolayısıyla, sürdürülebilir kalkınma hedefleri ve kurumsal sürdürülebilirlik gibi kavramlara yönelik farkındalık ve niyet düzeylerinin ölçülmesinde bu öğrenci grubunun rasyonel ve nitelikli bir odak oluşturduğu değerlendirilmiştir.

Kolayda örneklem yöntemi, zaman ve maliyet kısıtları altında veriye hızlı ve etkin bir şekilde ulaşmayı mümkün kılsa da araştırmanın metodolojik bir kısıtlılığı olarak örneklem evreni tam olarak temsil etme gücünü sınırlayabilmektedir. Ancak örneklem yapısında hem köklü bir devlet üniversitesinin hem de daha yeni ve inovasyon/teknoloji odaklı bir devlet üniversitesinin (bir arada barındırılması, kurumsal ve yapısal bir çeşitlilik sağlayarak modelin açıklayıcılık gücünü ve ampirik niteliğini artırmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçekler

Araştırmada veri toplama aracı olarak yapılandırılmış bir anket formu kullanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, araştırma değişkenlerini ölçmeye yönelik ölçek maddeleri yer almaktadır. Ölçek maddeleri Ek'de yer almaktadır. İkinci bölümde ise katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin sorular yer almaktadır.

Araştırmada kullanılan ölçüm araçları, ilgili literatürde geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış ölçeklerden uyarlanmıştır. Çevre yanlısı değerler ve dayanışma değerleri, Shepherd vd. (2009) tarafından geliştirilen ölçek temel alınarak ölçülmüş olup, bu çalışmada dayanışma değerleri dört madde, çevre yanlısı değerler ise üç madde ile temsil edilmiştir. Söz konusu ölçeklerin önceki çalışmalarda güvenilirlik düzeylerinin kabul edilebilir olduğu ($\alpha = 0,77$) görülmekte olup, Gimenez-Jimenez ve Harc (2024) tarafından yapılan çalışmada da benzer şekilde çevre yanlısı değerler ($\alpha = 0,742$) ve dayanışma değerleri ($\alpha = 0,724$) için yeterli güvenilirlik değerleri raporlanmıştır.

Çevresel öz-yeterlik, Hockerts (2017) tarafından geliştirilen üç maddelik ölçek ile ölçülmüş olup, ilgili çalışmada ölçeğin güvenilirliği $\alpha = 0,745$ olarak raporlanmıştır. Sürdürülebilir kalkınma hedefleri bilgisi ise Zamora-Polo vd. (2019) tarafından geliştirilen ölçekten yararlanılarak ölçülmüş; ilgili çalışmada maddeler ayrı ayrı değerlendirilmiş ve her birinin güvenilirlik katsayısının 0,80'in üzerinde olduğu belirtilmiştir. Sharma vd. (2024) ise ölçeği beş maddelik tek boyutlu bir yapı olarak ele almış ve güvenilirlik değerini $\alpha = 0,889$ olarak hesaplamıştır. Bu çalışmada Sharma vd. (2024) tarafından uyarlanan versiyonu kullanılmıştır.

Sürdürülebilir girişimcilik niyeti (4 madde, $\alpha = 0,861$), kişisel tutum (5 madde, $\alpha = 0,893$), öznel norm (3 madde, $\alpha = 0,909$) ve algılanan davranışsal kontrol (6 madde, $\alpha = 0,865$) değişkenlerine ilişkin maddeler, Truong vd. (2022) çalışmasından alınmıştır. Söz konusu ölçek, Liñán ve Chen (2009) tarafından geliştirilen girişimcilik niyeti ölçeğinin sürdürülebilir girişimcilik bağlamına uyarlanmış halidir.

Ankette yer alan tüm ölçekler, katılımcıların katılım düzeylerini belirlemek amacıyla "1: Kesinlikle Katılmıyorum" ile "5: Kesinlikle Katılıyorum" arasında derecelendirilen 5'li Likert tipi ölçek yapısında hazırlanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin maddeleri hem İngiliz diline hem de yönetim ve organizasyon alan yazınına hâkim iki bağımsız akademisyen tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Daha sonra bu iki çeviri karşılaştırılarak ortak bir Türkçe taslak form oluşturulmuştur. Elde edilen Türkçe taslak metin, ilk çeviri sürecinden tamamen bağımsız bir kişi tarafından yeniden İngilizceye çevrilmiştir. Geri çevrilen maddeler ile orijinal ölçek maddeleri karşılaştırılarak anlamsal, kavramsal ve dilsel bir kayıp olup olmadığı doğrulanmıştır. Oluşturulan Türkçe form, yapısal geçerlilik ve yüzey geçerliliği (face validity) açısından yönetim ve organizasyon alanında uzman bir öğretim üyesinin incelemesine sunulmuş, maddelerin Türk iş hayatı ve üniversite öğrencileri bağlamına uygunluğu teyit edilmiştir. Nihai anket formu, ana uygulamaya geçilmeden önce örneklem profilini temsil eden 26 kişilik bir öğrenci grubuyla test edilmiştir. Bu pilot uygulamadan elde edilen veriler yalnızca ölçek maddelerinin dilsel/kavramsal anlaşılabilirliğini test etmek amacıyla kullanılmıştır. Sonrasında bahsi geçen 26 kişilik veri seti araştırmanın ana örneklemine kullanılmıştır.

Verilerin analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler istatistiksel analiz programları (SPSS ve PLS-SEM) kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle veri setine ilişkin tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır. Ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirliklerini test etmek amacıyla açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, ölçek maddelerinin yerel örneklem algısındaki faktör yapılarını keşfetmek, dil/kültür uyumunu test etmek ve yapıyı bozan binişik maddeleri arındırmak adına SPSS programında Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yürütülmüştür. İkinci aşamada ise SmartPLS programı kullanılarak ölçüm modeli test edilmiştir. SmartPLS, yapısı gereği ölçüm modelini çalıştırırken tüm gizil değişkenlerin faktör yüklerini, yakınsak geçerliliğini (AVE) ve bileşik güvenilirliğini (CR) eşzamanlı olarak hesaplayarak doğrulayıcı bir kanıt sunmaktadır.

Araştırma modelinde yer alan değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla yapısal eşitlik modellemesinden yararlanılmıştır. Veriler SmartPLS yazılımı aracılığıyla kısmi en küçük kareler yapısal denklem modellemesi (PLS-SEM) ile analiz edilmiştir. PLS-SEM, birincil verilerin analizinde ve özellikle yönetim alanındaki nedensel ilişkilerin incelenmesinde yaygın biçimde kullanılan bir yöntemdir (Hair vd., 2017). Bu tercihin temel gerekçeleri; araştırmanın odak noktasının teori test etmekten ziyade sürdürülebilir girişimcilik niyetini açıklamaya yönelik tahmin odaklı niteliği, modelin çok sayıda dışsal ve aracı değişken içermesi nedeniyle karmaşıklığı, örneklem büyüklüğünün PLS-SEM'in ampirik gücüyle uyumu ve verilerin çok değişkenli normal dağılım varsayımlarına bağımlı olmamasıdır. Ölçüm modeli değerlendirmesi, yapıların geçerliliği ve güvenilirliği ile ilgilenirken; yapısal model değerlendirmesi değişkenler arasındaki ilişkileri incelemektedir. Gerçekleştirilen AFA ve araştırma modelinin testi kapsamında örneklem sayısının yetersiz olması nedeni ile tek bir veri seti kullanılmıştır. Bu yöntem Gerbing ve Anderson (1988)'in de belirttiği gibi ölçek geliştirme sürecinde AFA'nın yapıyı keşfetmek, hemen ardından aynı veri setinde ölçek yapısının test edilmesinin sıralı olarak kullanılabileceği ifadesinden yola çıkılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Araştırmaya toplam 336 katılımcı dâhil edilmiştir. Katılımcıların %65,2'si kadın, %34,8'i erkektir. Ailelerinde girişimcilik geçmişi bulunmayan katılımcıların oranı (%62,5), girişimcilik geçmişi olanlara (%37,5) kıyasla daha yüksektir. Benzer şekilde, katılımcıların %61,6'sı girişimcilik eğitimi almadığını, %38,4'ü ise eğitim aldığını belirtmiştir. Katılımcıların %63,5'inin Çukurova Üniversitesi'nden, %36,5'inin ise Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nden (ATÜ) olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların büyük çoğunluğunun ailesi şehirde yaşamaktadır (%61,6), bunu ilçe (%27,7) ve köy (%10,7) takip etmektedir. Aile gelir düzeyine bakıldığında, en yüksek oran 50.000-100.000 aralığında (%35,2) yoğunlaşmakta olup, bunu 20.000-50.000 aralığı (%29,6) izlemektedir. Örneklemen ağırlıklı olarak şehirde yaşayan, girişimcilik eğitimi almamış ve orta gelir grubuna mensup bireylerden oluştuğu söylenebilir.

Açıklayıcı faktör analizi

Veri setinin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği testi ve Bartlett küresellik testi ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, KMO değerlerinin 0,634 ile 0,892 arasında değiştiği görülmektedir. Bu sonuçlar, örneklem yeterliliğinin genel olarak kabul edilebilir ve iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. Bartlett küresellik testine ilişkin sonuçların tüm değişkenler için istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p < 0,001$) belirlenmiştir. Bu durum, değişkenler arasında yeterli düzeyde korelasyon bulunduğunu ve veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu ortaya koymaktadır. Analizde kullanılan faktör çıkarım yöntemi Maximum Likelihood iken, döndürme yöntemi olarak Varimax kullanılmıştır.

Açıklayıcı faktör analizi sonuçları, tüm ölçeklerin tek boyutlu bir yapı sergilediğini ve yapı geçerliliğinin sağlandığını göstermektedir. Maddelere ait faktör yüklerinin 0,707 ile 0,917 arasında değiştiği görülmekte olup, bu değerler önerilen eşik değerin (0,50) oldukça üzerindedir. Benzer şekilde, eş kökenlilik (communalities) değerlerinin 0,500 ile 0,840 arasında değişmesi, maddelerin ilgili faktörler tarafından yeterli düzeyde açıklandığını ortaya koymaktadır. Tablo 1'de de görüldüğü gibi ölçeklere ait özdeğerlerin 1'in üzerinde olması ve açıklanan varyans oranlarının %60,178 ile %76,462 arasında değişmesi, her bir yapının yeterli açıklayıcılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, tüm ölçeklerin faktör yükleri, eş kökenlilik değerleri ve açıklanan varyans oranları açısından kabul edilebilir olduğu, dolayısıyla ölçüm araçlarının yapı geçerliliğini sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 1: Açıklayıcı Faktör Analizi

Maddeler	Faktör Yükü	Eş Kökenlilik	Özdeğer	Açıklanan Varyans (%)	Ortalama	Güvenirlilik
Çevre Yanlısı Değerler (CYD)			1,805	60,178	4,417	0,654
cyd1	0,787	0,619				
cyd2	0,829	0,687				
cyd3	0,707	0,500				
Dayanışma Değerleri (DD)			2,566	64,146	4,239	0,805
dd1	0,788	0,620				
dd2	0,844	0,712				
dd3	0,833	0,694				
dd4	0,734	0,539				
Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Bilgisi (SKH)			3,168	63,370	3,624	0,852
skh1	0,807	0,651				
skh2	0,832	0,692				
skh3	0,758	0,575				
skh4	0,855	0,730				
skh5	0,721	0,520				
Çevresel Öz-Yeterlik (COY)			1,938	64,605	4,155	0,717
coy1	0,856	0,732				
coy2	0,708	0,501				
coy3	0,840	0,705				
Kişisel Tutum (KT)			3,152	63,031	4,095	0,851
kt1	0,772	0,596				
kt2	0,816	0,666				
kt3	0,810	0,656				
kt4	0,852	0,726				
kt5	0,712	0,507				
Öznel Norm (ON)			2,275	75,841	4,074	0,836
on1	0,878	0,771				
on2	0,865	0,748				
on3	0,870	0,757				
Algılanan Davranışsal Kontrol (ADK)			4,588	76,462	3,369	0,937
adk1	0,825	0,681				
adk2	0,872	0,760				
adk3	0,917	0,840				
adk4	0,907	0,823				
adk5	0,851	0,724				
adk6	0,872	0,760				
Sürdürülebilir Girişimcilik Niyeti (SGN)			2,673	66,825	3,944	0,826
sgn1	0,811	0,657				
sgn2	0,871	0,759				
sgn3	0,815	0,664				
sgn4	0,770	0,593				

Ölçüm modeli

Araştırmada ölçüm modelinin değerlendirilmesinde Hair vd. (2019) tarafından önerilen kriterler esas alınmıştır. Gösterge güvenirliği açısından faktör yük değerlerinin 0,70'in üzerinde olması beklenmektedir. Tablo 2'de görüldüğü gibi ölçek maddelerinin faktör yükleri incelendiğinde sadece bir tanesinin 0,70'in altında olduğu (skh5=0,66), diğerlerinin ise 0,70'in üzerinde olduğu görülmüştür. 0,40–0,70 aralığında yer alan bu değer, yapının birleşik güvenirlik ve ortalama varyans açıklama değerleri kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğundan modelde tutulmuştur (Hair vd., 2017). Ölçeklerin iç tutarlılık güvenirliğini değerlendirmek amacıyla Cronbach alfa (α) ve birleşik güvenirlik (CR) katsayıları hesaplanmıştır. Cronbach alfa (CA), değerinin iç tutarlılığını 0,70 ile 0,90 arasında, CR değerinin ise 0,70'in üzerinde olması gerektiği belirtilmektedir (Hair vd., 2017). Araştırmada kullanılan ölçeklerin CR ve α değerleri incelendiğinde, bütün değerlerin eşik değerlerinin üstünde olduğu; yalnız Çevre Yanlısı Değerler Ölçeği'ne ilişkin Cronbach alfa değerinin belirlenen eşik değerinin altında kaldığı görülmüştür. Az maddeli ölçeklerde yapısal olarak düşük kalması beklenen bir durumdur ve madde arası korelasyon örüntüsü, faktör analizi sonuçları ve birleşik güvenirlik (CR) gibi ek psikometrik kanıtlarla birlikte değerlendirildiğinde 0,667 kabul edilebilir düzeydedir (Tavakol ve Dennick, 2011; Sekaran ve Bougie, 2016). Yakınsak geçerlilik için ortalama açıklanan varyans (AVE) değerinin 0,50'nin üzerinde olması gerekmekte olup bu değer, yapının göstergelerindeki varyansın en

az yarısını açıkladığını ifade etmektedir (Hair vd., 2021). Araştırma kapsamında kullanılan tüm ölçeklerin eşik değeri olan 0,50'nin üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Ölçüm Modeli

Değişkenler	Ölçek Maddeleri	Faktör Yükleri	α	CR	AVE
Çevre Yanlısı Değerler (CYD)	cyd1	0,779	0,667	0,818	0,601
	cyd2	0,804			
	cyd3	0,741			
Dayanışma Değerleri (DD)	dd1	0,784	0,812	0,877	0,641
	dd2	0,829			
	dd3	0,826			
	dd4	0,761			
Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Bilgisi (SKH)	skh1	0,858	0,854	0,893	0,628
	skh2	0,880			
	skh3	0,712			
	skh4	0,829			
	skh5	0,660			
Çevresel Öz-Yeterlik (COY)	coy1	0,775	0,723	0,833	0,624
	coy2	0,849			
	coy3	0,743			
Kişisel Tutum (KT)	kt1	0,782	0,852	0,895	0,630
	kt2	0,816			
	kt3	0,795			
	kt4	0,849			
	kt5	0,720			
Öznel Norm (ON)	on1	0,875	0,841	0,904	0,758
	on2	0,877			
	on3	0,859			
Algılanan Davranışsal Kontrol (ADK)	adk1	0,822	0,938	0,951	0,764
	adk2	0,869			
	adk3	0,918			
	adk4	0,906			
	adk5	0,849			
	adk6	0,878			
Sürdürülebilir Girişimcilik Niyeti (SGN)	sgn1	0,788	0,834	0,889	0,667
	sgn2	0,867			
	sgn3	0,837			
	sgn4	0,771			

Ayırt edici geçerlilik değerlendirmesinde Fornell-Larcker kriteri ve HTMT kriteri kullanılmaktadır. Fornell ve Larcker (1981) kriteri her yapının AVE karekökü değerinin o yapının diğer yapılarla korelasyonlarından büyük olmasını gerektirir. Ancak Henseler vd. (2015), bu yöntemin bazı durumlarda ayırt edici geçerlilik sorunlarını tespit edemediğini göstermiş ve alternatif olarak HTMT kriterini önermiş ve değerin 0,90'ın altında olması gerektiği söylemişlerdir. Mevcut araştırma kapsamında iki yöntem de kullanılmış olup, Tablo 3'te verilen değerler incelendiğinde araştırmada ayırma geçerliliğinin sağlandığı görülmektedir.

Tablo 3: HTMT ve Fornell Larcker Kriteri

HTMT Kriteri								
	adk	coy	cyd	dd	kt	on	sgn	skh
adk								
coy	0,663							
cyd	0,211	0,511						
dd	0,426	0,738	0,519					
kt	0,646	0,797	0,492	0,653				
on	0,547	0,588	0,440	0,512	0,744			
sgn	0,706	0,755	0,421	0,540	0,892	0,705		
skh	0,635	0,518	0,230	0,281	0,575	0,420	0,627	
Fornell Larcker Kriteri								
	adk	adk	adk	adk	adk	adk	adk	adk
adk		0,874						
coy		0,598	0,790					
cyd		0,158	0,328	0,775				
dd		0,375	0,570	0,382	0,800			
kt		0,579	0,628	0,373	0,543	0,794		
on		0,492	0,446	0,331	0,435	0,636	0,871	
sgn		0,636	0,616	0,313	0,450	0,759	0,604	0,817
skh		0,577	0,465	0,182	0,246	0,517	0,350	0,546

Yapısal model

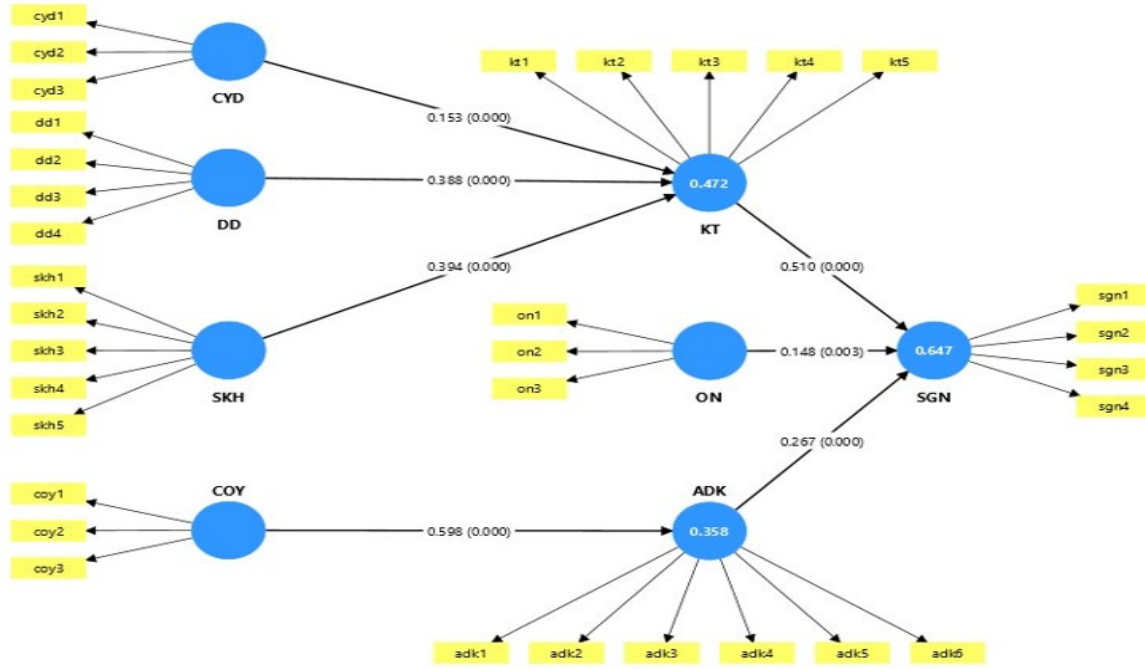
Araştırma modelinde öne sürülen hipotezlerin anlamlılık düzeylerini, yol katsayılarını ve standart hata değerlerini tespit etmek amacıyla Bootstrap analizi gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda yapılan analizlerde, modelin ampirik gücünü ve kararlılığını artırmak adına 10.000 yeniden örnekleme sayısı tanımlanmış, anlamlılık testleri çift kuyruklu olarak yürütülmüş ve istatistiksel kararlar %95 güven aralığı temel alınarak raporlanmıştır.

Ölçüm modelinin değerlendirilmesinin ardından, yapısal modelin değerlendirilmesine geçilmiştir. İlk olarak, yapısal modelde çoklu doğrusallık sorunu incelenmiş ve VIF değerlerinin 5'in altında olması gerektiği doğrulanmıştır (Hair vd., 2019). Elde edilen bulgular, tüm VIF değerlerinin 5 eşik değerinin altında olduğunu göstermekte olup, bu durum modelde çoklu doğrusal bağlantı probleminin bulunmadığını ve değişkenler arasında yüksek düzeyde ilişki olmadığını ortaya koymaktadır.

PLS-SEM analizinde modelin SRMR değeri 0,081 olarak hesaplanmıştır. Bu değer Hu ve Bentler (1998) tarafından önerilen 0,08 referans değerine yakın seyretmektedir. Bunla birlikte kovaryans temelli yapısal eşitlik algoritması model ile veri arasındaki tutarsızlığı en aza indirmeyi hedeflerken; PLS-SEM, içsel değişkenlerin açıklanan varyansını maksimize etmeye odaklanmaktadır. Hair vd. (2017) göre bu algoritmik fark nedeniyle, kovaryans temelli yapısal eşitlik için önerilen 0,08'lik PLS-SEM modelleri için aşırı katı kalmaktadır. Dolayısıyla, tutarsızlığı en aza indirmenin birincil hedef olmadığı için, PLS-SEM'in doğası gereği, 0,08 sınırına son derece yakın olan 0,081 değeri modelin verilerle kabul edilebilir ve yeterli bir uyum sağladığını göstermektedir.

Modelin açıklayıcılık düzeyi R^2 değerleri ile değerlendirilmiş olup, algılanan davranışsal kontrol değişkeninin %35,8'inin ($R^2 = 0,358$), kişisel tutum değişkeninin %47,2'sinin ($R^2 = 0,472$) ve sürdürülebilir girişimcilik niyetinin %64,7'sinin ($R^2 = 0,647$) modelde yer alan bağımsız değişkenler tarafından açıklandığı belirlenmiştir.

Modelin tahmin gücü ise Stone-Geisser kriterine dayanan Q^2 değerleri ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, algılanan davranışsal kontrol ($Q^2 = 0,352$), kişisel tutum ($Q^2 = 0,457$) ve sürdürülebilir girişimcilik niyeti ($Q^2 = 0,494$) değişkenlerine ait tüm Q^2 değerlerinin sıfırın üzerinde olduğu görülmektedir. Bu durum, modelin ilgili bağımlı değişkenler açısından yeterli düzeyde tahmin gücüne sahip olduğunu göstermektedir (Hair vd., 2019). Araştırmanın yapısal modeli Şekil 2'de görülmektedir:

Şekil 2: Yapısal Model

Yapısal modelin değerlendirilmesi kapsamında, değişkenler arasındaki ilişkiler yol katsayıları (β), etki büyüklüğü (f^2), t değerleri ve p değerleri dikkate alınarak incelenmiş ve Tablo 4'te sunulmuştur. f^2 değerinin 0,02 ile 0,15 arasında olması zayıf etkiyi, 0,15 ile 0,35 arasında olması orta etkiyi ve 0,35'in üzerinde olması güçlü etkiyi ifade etmektedir (Cohen, 1988). Elde edilen bulgular, modelde yer alan tüm hipotezlerin istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, araştırma kapsamında önerilen tüm hipotezler desteklenmiştir.

Çevre yanlısı değerlerin kişisel tutum üzerindeki etkisi pozitif, istatistiksel olarak anlamlı ve düşük düzeydedir ($\beta = 0,153$; $f^2 = 0,037$; $t = 3,608$; $p < 0,001$). Dayanışma değerlerinin etkisi orta düzeyde ve anlamlıdır ($\beta = 0,388$; $f^2 = 0,234$; $t = 8,066$; $p < 0,001$). Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ilişkin bilgi düzeyinin etkisi de orta düzeyde ve anlamlı bulunmuştur ($\beta = 0,394$; $f^2 = 0,274$; $t = 9,402$; $p < 0,001$). Bu bulgular H1, H2 ve H3 hipotezlerinin desteklendiğini göstermektedir.

Çevresel öz-yeterliğin algılanan davranışsal kontrol üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır ($\beta = 0,598$; $f^2 = 0,558$; $t = 21,781$; $p < 0,001$). Bu sonuç H4 hipotezini desteklemektedir.

Sürdürülebilir girişimcilik niyeti üzerinde kişisel tutumun etkisi anlamlıdır ($\beta = 0,510$; $f^2 = 0,370$; $t = 9,459$; $p < 0,001$). Algılanan davranışsal kontrolün etkisi orta düzeyde ve anlamlıdır ($\beta = 0,267$; $f^2 = 0,129$; $t = 6,837$; $p < 0,001$). Özne normun etkisi ise düşük düzeyde ancak istatistiksel olarak anlamlıdır ($\beta = 0,148$; $f^2 = 0,035$; $t = 2,960$; $p < 0,01$). Bu bulgular H5, H6 ve H7 hipotezlerinin tamamının desteklendiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 4: Hipotez Testleri

	β	f^2	T	p	Sonuç
H ₁ : CYD → KT	0,153	0,037	3,608	0,000	Desteklendi
H ₂ : DD → KT	0,388	0,234	8,066	0,000	Desteklendi
H ₃ : SKH → KT	0,394	0,274	9,402	0,000	Desteklendi
H ₄ : COY → ADK	0,598	0,558	21,781	0,000	Desteklendi
H ₅ : KT → SGN	0,510	0,370	9,459	0,000	Desteklendi
H ₆ : ON → SGN	0,148	0,035	2,960	0,003	Desteklendi
H ₇ : ADK → SGN	0,267	0,129	6,837	0,000	Desteklendi

Tartışma ve sonuç

Bu çalışma, Adana'daki iki üniversitenin İktisadi ve İdari Bilimler/Kozan İşletme Fakülteleri ve İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören lisans öğrencilerinden oluşan bir örneklem üzerinde, Planlanmış Davranış Teorisi'ni (PDT) bilgi, değerler ve öz-yeterlik boyutlarıyla genişleterek sürdürülebilir girişimcilik niyetinin belirleyicilerini incelemiştir. Modelde öne sürülen tüm ilişkilerin

desteklendiği ortaya konmuştur. Modelin sürdürülebilir girişimcilik niyetindeki varyansın %64,7'sini açıklaması hem istatistiksel hem de kuramsal açıdan yüksek bir açıklayıcılığa işaret etmekte; sürdürülebilir girişimcilik niyetinin çok boyutlu ve bütünlük bir yapı olduğunu doğrulamaktadır. Bu sonuç, araştırma kapsamında incelenen örneklem özelinde, söz konusu niyetin yalnızca bireysel eğilimlerle değil, bilgi, değerler ve öz-yeterlik inançlarının birlikte etkileşimiyle şekillendiğini göstermektedir.

Çalışmanın en dikkat çekici bulgularından biri, SKH bilgisinin kişisel tutum üzerindeki etkisinin ($\beta = 0,394$) diğer değer temelli değişkenlerden daha güçlü çıkmasıdır. Bu sonuç, bilginin soyut bir çevresel duyarlılıktan farklı olarak, bireyin sürdürülebilir girişimciliğe dair değerlendirmesini yapılandıran bilişsel bir çerçeve işlevi gördüğünü düşündürmektedir. Nitekim He vd. (2024), sürdürülebilir kalkınma bilgisinin hem tutumları hem de öz-yeterliği etkilediğini ve bu iki yol aracılığıyla girişimcilik niyetini şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Buradan elde edilen mevcut bulgu, bu ikili mekanizmayı kısmen destekler niteliktedir. Tran vd. (2025) ve Núñez-Tabales vd. (2024) de SKH bilgisinin tutum üzerinde doğrudan ve anlamlı bir etkiye sahip olduğunu doğrulamaktadır. Buna karşılık Sharma vd. (2024)'ün bulgularıyla ortaya çıkan farklılık, sürdürülebilir kalkınma hedefleri bilgisinin etkisinin evrensel olmadığını, aksine kültürel ve bağlamsal dinamikler tarafından şekillendiğini düşündürmektedir. Bu durum, analize dahil edilen örneklem grubu bağlamında, sürdürülebilirlik eğitiminin içeriği kadar bağlamının da kritik olduğunu göstermektedir. Örneklemin Türkiye gibi SKH farkındalığının eğitim kurumlarına nispeten geç taşındığı bir bağlamda yer alması, SKH bilgisinin tutum üzerindeki etkisini görece güçlendirmiş olabilir. Katılımcılar bu bilgiye daha az aşina olduklarında, yeni bilgi tutum değişikliği üzerinde daha belirgin bir etki yaratabilmektedir (Johnson, 1994).

Dayanışma değerlerinin kişisel tutum üzerindeki etkisi ($\beta = 0,388$), çevre yanlısı değerlerin etkisini ($\beta = 0,153$) belirgin biçimde aşmaktadır. Bu bulgu, yalnızca ekolojik duyarlılık taşıyan değil; toplumsal sorumluluk, adalet ve dayanışma gibi kolektif değerleri içselleştirmiş bireylerin sürdürülebilir girişimciliğe daha güçlü bir tutumla yaklaştığına işaret etmektedir. Bu durum, sürdürülebilir girişimciliğin bu örnek özelinde bireysel çevresel duyarlılıktan ziyade kolektif fayda ve toplumsal sorumluluk ekseninde daha anlamlı bir şekilde şekillendiğini göstermektedir. Bu bulgu, Gimenez-Jimenez ve Harc (2024)'ün sonuçlarını desteklemekte ve sürdürülebilir girişimciliğin özünde sosyal yönü ağır basan bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır. Çevre yanlısı değerlerin kişisel tutum üzerindeki etkisinin (0,153) istatistiksel açıdan anlamlı olmasına rağmen görece zayıf kalması, soyut çevre değerlerinin birer tutuma dönüşebilmesi için çevre bilgisi ve öz-yeterlik gibi aracı faktörlerin katalizör rolüne gereksinim duymasıyla açıklanabilir (Liobikienė ve Poškus, 2019; Wagner vd., 2025). Mevcut çalışmada elde edilen etki büyüklüğü farkı, sürdürülebilir girişimcilik politikası ve eğitim tasarımıyla yalnızca çevre odaklı mesajların değil, toplumsal dayanışma ve kolektif sorumluluk vurgusunun da merkeze alınması gerektiğine dair bir çıkarım sunmaktadır.

Çevresel öz-yeterliğin algılanan davranışsal kontrol üzerindeki etkisi bu modelin en güçlü yol katsayısını oluşturmaktadır ($\beta = 0,598$). Bu bulgu, bireylerin sürdürülebilirliği önemsemelerinin tek başına yeterli olmadığını, bu alanda fiilen etkili olabileceklerine dair inancın da belirleyici olduğunu açıkça göstermektedir. Gregori vd. (2024), çevresel tutku ve öz-yeterliğin çevresel girişimcilik eğilimlerinin oluşumunda birlikte etkili olduğunu, ancak öz-yeterliğin güven ve davranışsal niyet üzerinde ayrıca doğrudan ve bağımsız bir rol üstlendiğini ortaya koymuştur. Bu çalışmada elde edilen bulgular, çevresel öz-yeterliğin Planlı Davranış Teorisi'nin algılanan davranışsal kontrol boyutunu desteklediğini göstermektedir. Del-Aguila-Arcentales vd. (2022) de çevresel öz-yeterliğin hem niyet hem de kapasite üzerindeki belirleyici rolüne dikkat çekmektedir. Bu çalışmada elde edilen yüksek etki, özellikle gençlere yönelik girişimcilik ekosistemlerinde "yapabilirim" algısının geliştirilmesinin teorik ve pratik önemini pekiştirmektedir.

Planlı Davranış Teorisi bağlamında elde edilen sonuçlar, teorinin sürdürülebilir girişimcilik alanındaki geçerliliğini net bir biçimde doğrulamaktadır. Kişisel tutum, sürdürülebilir girişimcilik niyeti üzerindeki en güçlü belirleyici olarak öne çıkmıştır ($\beta = 0,510$). Planlı Davranış Teorisi'nin temel teorik kurgusuna göre, tutumun niyetin en doğrudan ve güçlü öncülü olması nedeniyle katılımcıların sürdürülebilir girişimciliğe yönelik olumlu tutumları ile geleceğe dönük eylem niyetleri arasında yüksek bir bilişsel bağ bulunması kuramsal açıdan beklenen bir durumdur. Çalışmanın bu sonucu Barba-Sánchez vd. (2022), Truong vd. (2022) ve Yasir vd. (2023)'ün bulgularıyla tutarlılık sergilemektedir. Tutumun bu denli belirleyici olması, sürdürülebilir bir girişim kurma fikrine yönelik içselleştirilmiş olumlu değerlendirmenin sosyal baskı ya da kapasite algısının önüne geçtiğine işaret etmektedir. Bui vd. (2025) ve İffat vd. (2026)'ya ait çalışmalar da tutumun çevresel farkındalık ile yeşil girişimcilik niyeti arasında merkezi bir köprü işlevi gördüğünü vurgulamaktadır. Bu çalışmada kişisel

tutumun hem SKH bilgisi hem de dayanışma değerleri tarafından etkilenmesi, tutumun bilişsel ve değer temelli süreçlerin kesiştiği bir odak noktası olduğunu düşündürmektedir. Algılanan davranışsal kontrol de niyeti anlamlı biçimde etkilemektedir ($\beta = 0,267$). Bu bulgu Yasir vd. (2023), Aeni vd. (2024) ve Truong vd. (2022) ile uyumludur. Bununla birlikte, algılanan davranışsal kontrol değişkeninin kişisel tutuma kıyasla görece daha zayıf kalması, mevcut örneklemdeki öğrencilerin sürdürülebilir girişimcilik konusunda kapasite algısı geliştirmeden önce tutum oluşturduğunu düşündürmektedir. Özne normların ise niyet üzerinde anlamlı ancak görece zayıf bir etkiye sahip olması, araştırma kapsamındaki örneklem özelinde gençlerin sürdürülebilir girişimcilik niyetlerini şekillendirirken dışsal sosyal onaylardan ziyade, içselleştirilmiş tutumlara dayandıklarını göstermektedir. Nitekim Soria-Barreto ve Novoa-Hernández'in (2025) çalışması, öznel normların girişimcilik niyeti üzerindeki etkisinin tutum ve kontrole kıyasla genellikle daha küçük kaldığını ortaya koymaktadır. Buna karşın Ip (2024) ve Barrera-Verdugo vd. (2024) sosyal çevrenin belirli koşullarda bu etkiyi güçlendirebildiğini, özellikle topluluk desteğinin görünür olduğu ortamlarda öznel normların daha belirleyici bir konuma geldiğini göstermektedir. Bu çalışmadaki örneklem çöğunluğunun girişimcilik eğitimi almamış bireylerden oluşması (%61,6) ve aile çevresinde girişimcilik geçmişinin görece sınırlı kalması (%62,5 girişimcilik geçmişi yok), öznel normların görece zayıf etkisini kısmen açıklayabilir.

Bu çalışma, PDT'yi dört tamamlayıcı değişkenle (SKH bilgisi, çevre yanlısı değerler, dayanışma değerleri, çevresel öz-yeterlik) genişleterek sürdürülebilir girişimcilik niyetini açıklamada bütünsel bir model önerisinde bulunmaktadır. Böylece niyet oluşumunu salt bireysel eğilimler çerçevesinde açıklayan geleneksel PDT yaklaşımının sınırlarını aşarak, bilgi ve değer temelli faktörlerin modele entegrasyonunu ortaya koymaktadır. Araştırma bulguları, sürdürülebilir girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesine katkı sunmak adına farklı paydaşlara yönelik somut bazı öneriler sunmaktadır:

Üniversiteler ve müfredat için: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) bilgisinin kişisel tutum üzerindeki belirleyiciliği göz önüne alındığında, yükseköğretimde kuramsal anlatımın ötesine geçmenin yararlı olacağı düşünülmektedir. Müfredatlara dayanışma ekonomisi, sürdürülebilir girişimcilik, yeşil iş modelleri gibi konuların dahil edilmesi; derslerin, öğrencilerin somut topluluk sorunlarına çözümler üretebilecekleri proje odaklı bir yapıda tasarlanması önerilebilir.

Girişimcilik merkezleri için: Çevresel öz-yeterliğin algılanan davranışsal kontrol üzerindeki etkisi, öğrencilerin niyetlerinin yanı sıra "yapabilirim" inançlarının da desteklenmesi gerektiğine işaret etmektedir. Kuluçka ve girişimcilik merkezlerinin teknik bilgi aktarımının yanı sıra öğrencilerin kapasite algısını pekiştirebilecek saha deneyimleri, prototipleme imkânları, yeşil girişimcilik yarışmaları ve aktif girişimcilerle yapılandırılmış mentorluk programları geliştirmesi sürece katkı sağlayabilir.

Politika yapıcılar için: Yükseköğretimde Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları bilincini yaygınlaştıracak makro düzeydeki müfredat düzenlemelerinin hayata geçirilmesi ve gençlerin sürdürülebilir girişimcilik niyetlerini eyleme dönüştürebilmelerini sağlamak amacıyla, kamusal mikro hibelere ve kuluçka desteklerine erişim şartlarının sürdürülebilir girişimcilik özelinde esnetilmesi faydalı olabilir.

Toplumsal çevre için: Öznel normların niyet üzerindeki görece zayıf etkisi, mevcut sosyal çevrenin sürdürülebilir girişimciliği henüz öncelikli bir kariyer alternatifi olarak konumlandırmadığı şeklinde yorumlanabilir. Bu algıyı dönüştürmek adına, yeşil girişimlerin toplumsal faydalarını vurgulayan farkındalık çalışmalarının yapılması; aile ve yakın çevrenin bilgi düzeyini artıracak yaklaşımlarla gençlerin ihtiyaç duyabileceği sosyal onay zemininin güçlendirilmesi önerilmektedir.

Bu çalışmanın bulgularını değerlendirirken bazı metodolojik sınırlılıkların göz önünde bulundurulması gerekmektedir. İlk olarak, araştırma yalnızca Adana'daki iki üniversitenin belirli bölümlerinde okuyan lisans öğrencilerinden oluşan bir örneklem üzerinde yürütülmüştür. Bu nedenle elde edilen bulguların, farklı fakültelere, şehirlere ya da ülkelere genelleştirilmesi için mevcut bulguların başka bağlamlarda tekrarlanması gerekmektedir. İkinci olarak, kesitsel araştırma tasarımı, değişkenler arasındaki ilişkilerin nedensel biçimde yorumlanmasına izin vermemektedir. Bulgular, iki değişken arasındaki eşzamanlı ilişkiyi yansıtmakta, ancak değişkenler arasındaki nedensellik yönünü ya da zaman içindeki değişimi ortaya koyamamaktadır. Üçüncü olarak, tüm değişkenlerin aynı ankette öz-bildirim yöntemiyle ölçülmesi, ortak yöntem yanlılığı riskini beraberinde getirmektedir. Tek bir kaynaktan, tek bir zaman noktasında toplanan veri, değişkenler arasındaki korelasyonları yapay olarak şişirebilmektedir. Analizde VIF değerlerinin kontrol edilmesi çoklu doğrusallık sorununu büyük ölçüde dışlamış olsa da tek kaynaklı ortak yöntem varyansı ihtimali tamamen göz ardı edilmemelidir. Gelecek çalışmalar, bu riski azaltmak için farklı kaynaklardan veri toplama ya da zaman gecikmeli tasarımlar kullanabilir. Dördüncü olarak, öz-bildirim verilerinin sınırlılığı akılda tutulmalıdır. Katılımcıların niyet, değer ve öz-yeterliklerini raporlarken sosyal beğenirlik etkisiyle yanıt verdikleri ve gerçek

tutumlarından bir ölçüde sapma gösterdikleri göz ardı edilmemelidir. Son olarak, yüksek sürdürülebilir girişimcilik niyetinin her zaman gerçek bir girişimci davranışa dönüşmeyeceği ve niyet ile eylem arasında zamansal/çevresel bariyerler olabileceği gerçeği bu araştırmanın bir diğer önemli kısıtıdır. Gelecek çalışmalarda niyetin ne kadarının eyleme dönüştüğünü ölçen boylamsal tasarımların kullanılması bu kısıtı aşmak adına önem arz etmektedir.

Hakem Değerlendirmesi / Peer-review:

Dış bağımsız

Externally peer-reviewed

Çıkar Çatışması / Conflict of interests:

Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

The authors have no conflict of interest to declare.

Finansal Destek / Grant Support:

Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

The authors declared that this study has received no financial support.

Etik Kurul Onayı / Ethics Committee Approval:

Bu çalışma için etik kurul onayı, Çukurova Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 26/03/2026 tarihli 21 nolu kararı ile alınmıştır.

Ethics committee approval for this study was obtained through Decision No. 21, dated March 26, 2026, of the Çukurova University Committee on Research and Publication Ethics in the Social and Human Sciences.

Yazar Katkıları / Author Contributions:

Fikir/Kavram/Tasarım - *Idea/Concept/ Design*: A.İ.K.B. ve B.G.A. Veri Toplama ve/veya İşleme - *Data Collection and/or Processing*: A.İ.K.B. ve B.G.A. Analiz ve/veya Yorum - *Analysis and/or Interpretation*: A.İ.K.B. Kaynak Taraması - *Literature Review*: A.İ.K.B. ve B.G.A. Makalenin Yazımı - *Writing the Article*: A.İ.K.B. ve B.G.A. Eleştirel İnceleme - *Critical Review*: A.İ.K.B. Onay - *Approval*: A.İ.K.B. ve B.G.A.

Kaynakça / References

- Aeni, I., Widiatami, A., Widhiastuti, R., & Ridho, M. (2024). Drivers of environmental and social entrepreneurial intentions among university students: A role of sustainable entrepreneurship education and theory of planned behavior model. *Indonesian Journal of Business and Entrepreneurship*, 10(2), 296.
- Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: a theory of planned behaviour. J. Kuhl ve J. Beckman, (Eds.), *Action-control: From cognition to behaviour içinde* (11-39). Heidelberg: Springer.
- Ajzen, I., 1991. The theory of planned behavior. *Organ. Behav. Hum. Decis. Process*, 50 (2), 179-211.
- Alakaleek, W., Harb, A., & Alzyoud, S. (2025). Toward a sustainable entrepreneurship future: Exploring sustainable entrepreneurial attitudes and intention among young women in an emerging economy. *Social Enterprise Journal*, 21(4), 668-688.
- Alimehmeti, G., Ndoka, E., & Paletta, A. (2026). Cultivating green pioneers: Examining the antecedents of sustainable entrepreneurial intent in higher education. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 27(2), 442-460.
- Al-Mamary, Y. H., Abubakar, A. A., & Jazim, F. (2025). Towards sustainable digital entrepreneurship: The mediating role of entrepreneurial self-efficacy and the moderating influence of social support. *Sustainability*, 17(23), 10499.

- Andriyati, R., Wardani, D.K., & Setyowibowo, F. (2024). Determinant of sustainable entrepreneurial intention: Mediating role of entrepreneurial self-efficacy. *Jurnal Kependidikan: Jurnal Hasil Penelitian*, 10(1), 364.
- Argyrou, A., Hummels, H., & Jansen, B. (2026). Intergenerationally just sustainability transitions: The role of alternative entrepreneurship in shaping mnemonic communities for future generations. *Futures*, 175, 103738.
- Audretsch, D.B., Belitski, M., Fiedler, A., & Meurer, M.M. (2025). Values and entrepreneurship in the sustainable society: toward a multilevel understanding of entrepreneurial value practices. *Small Bus Econ*, 65, 1701–1725.
- Baba, R., Keling, W., & Yap, C.S. (2025). The effect of subjective norms, attitude and start-up capital on the entrepreneurial intention of the Indigenous people in Malaysia. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 19(4), 853–880.
- Barba-Sánchez, V., Mitre-Aranda, M., & del Brío-González, J. (2022). The entrepreneurial intention of university students: An environmental perspective. *European Research on Management and Business Economics*, 28(1), 100184.
- Barrera-Verdugo, G., Cadena-Echverría, J., Durán-Sandoval, D., & Villarroel-Villarroel, A. (2024). Analysing the effect of resilience and perceived social environment on university students' intention to start sustainable ventures. *PLOS ONE*, 19(4), e0301178.
- Boucif, S.A., Nawang, W.R.W., Saadallah, O., & Mursidi, A. (2025). Extending the theory of planned behavior in predicting entrepreneurial intention among university students: The role of perceived relational support. *The International Journal of Management Education*, 23(2), 101168.
- Bui, T.T.T., Delladio, S., Serpico, D., & Trento, S. (2025). Intention toward sustainable entrepreneurship in Vietnam. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 19(3), 435–456.
- Burak, E. (2025). Çevre ahlakı bağlamında yeşil girişimcilik: Sürdürülebilirlik için normatif bir çerçeve önerisi. *Kent Akademisi Dergisi*, 18 (International EMI Congress on Entrepreneurship and Social Sciences Special Issue), 110–127.
- Cai, F., Bolisani, E., Kassaneh, T.C., & Moradi, B. (2026). Knowledge management and sustainable entrepreneurship: Insights and future directions for startups. *Journal of Innovation & Knowledge*, 15, 100996.
- Chelang'a, N.C., Mathenge, M., Okello, D.O., & Sassi, M. (2026). Influence of smallholder farmers' entrepreneurial orientation on intention to continue using climate-smart dairy strategies: Mediating role of theory of planned behaviour constructs. *Cleaner Waste Systems*, 13, 100479.
- Chishty, S.K. (2025). The mediating roles of environmental values and risk propensity in linking theory of planned behavior and entrepreneurial self efficiency to global sustainable ventures. *Discov Sustain*, 6, 609.
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum.
- Del-Aguila-Arcentales, S., Alvarez-Risco, A., Jaramillo-Arévalo, M., De-la-Cruz-Diaz, M., & Anderson-Seminario, M.d.l.M. (2022). Influence of social, environmental and economic sustainable development goals (sdgs) over continuation of entrepreneurship and competitiveness. *J. Open Innov. Technol. Mark. Complex*, 8, 73.
- Diepolder, C.S., Huwer, J., & Weitzel, H. (2025). Effects of competence-based sustainable entrepreneurship education on secondary school students' sustainable entrepreneurial intention. *Sustainable Technology and Entrepreneurship*, 4(2), 100103.
- Ekici, E., & Turan, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi: Planlanmış davranışlar teorisi ve girişimcilik eğitiminin rolü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(1), 201–215.
- Ferreira, J., Fernandes, C., & Veiga, P.M. (2026). Explainable artificial intelligence for predicting entrepreneurial intentions: a theory of planned behavior approach. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 32(4), 884–910.
- Filippelli, S., Troise, C., Bigliardi, B., & Corvello, V. (2025). Examining the influence of entrepreneurial ecosystem pressure on the economic, social, and environmental orientation of startups. *Technological Forecasting and Social Change*, 210, 123900.

- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention and behaviour: An introduction to theory and research*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Gamarra-Chávez, C.A., Fernández-Pérez, V., & Fernández-Pascual, R. (2026). Is sustainable entrepreneurship education effective in encouraging sustainable entrepreneurial intentions? The role of university students' prior experience. *The International Journal of Management Education*, 24(2), 101419.
- Gerbing, D. W., & Anderson, J. C. (1988). An updated paradigm for scale development incorporating unidimensionality and its assessment. *Journal of Marketing Research*, 25(2), 186-192.
- Gimenez-Jimenez, D., & Harc, M. (2024). Students' sustainable entrepreneurship intentions: The role of sustainable values and culture. *The Journal of Entrepreneurship*, 33(1), 118-154. (Original work published 2024)
- Gregori, P., Holzmann, P., Krajger, I., Schwarz, E.W., & Harms, R. (2024). Entrepreneurship and environmental sustainability: The effects of passion and self-efficacy on entrepreneurial intentions. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 31(8), 228-250.
- Guachamín, M., Rodríguez, R., Mejía, V., & García, O. (2025). Entrepreneurship' sustainability of the popular and solidarity economy in Ecuador. *Regional Science Policy & Practice*, 17(1), 100154.
- Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2017). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)* (2nd ed.). Sage Publications.
- Hair, J.F., Risher, J.J., Sarstedt, M., & Ringle, C.M. (2019). When to use and how to report the results of PLS-SEM. *European Business Review*, 31(1), 2-24.
- Hair, J.F., Hult, G.T.M., Ringle, C.M., Sarstedt, M., Danks, N.P., & Ray, S. (2021). *Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) Using R: A Workbook*. Springer.
- He, J., Wang, Z., Hu, H., & Fan, Z. (2024). Exploring the formation of sustainable entrepreneurial intentions among Chinese university students: A dual path moderated mediation model. *Sustainability*, 16(18), 8069.
- Henseler, J., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2015). A new criterion for assessing discriminant validity in variance-based structural equation modeling. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 43(1), 115-135.
- Hockerts, K. (2017). Determinants of social entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 41(1), 105-130.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modeling: Sensitivity to underparameterized model misspecification. *Psychological Methods*, 3(4), 424-453.
- Iffat, B., Ahmad, R., Sharma, R., & Rajput, S. (2026). Green entrepreneurship in emerging economies: An empirical analysis of sustainable competencies among university students. *World Development Sustainability*, 8, 100299.
- Ip, C.Y. (2024). From green entrepreneurial intention to behaviour: The role of environmental knowledge, subjective norms, and external institutional support. *Sustainable Futures*, 8, 100331.
- Işık, M., & Çiçek, B. (2020). Planlı davranış teorisi perspektifinden girişimcilik niyeti üzerinde sosyal sermaye öz yeterlilik ve öz saygının rolü. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*, 15(1), 185-206.
- Johnson, B. T. (1994). Effects of outcome-relevant involvement and prior information on persuasion. *Journal of Experimental Social Psychology*, 30(6), 556-579.
- Jyoti, J., Dash, G., Rani, A., Kour, S., & Khaled Nasser, L. (2025). Self-efficacy and women sustainable entrepreneurship in an emerging economy: Role of bricolage and attitude in the era of open innovation. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 11(3), 100572.
- Kalkan, A. (2011). Kişisel tutum, öznel norm ve algılanan davranış kontrolünün girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 189-206.

- Liobikienė, G., & Poškus, M. S. (2019). The importance of environmental knowledge for private and public sphere pro-environmental behavior: Modifying the Value-Belief-Norm theory. *Sustainability*, 11(12), 3324.
- Liñán, F., & Chen, Y. W. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship theory and practice*, 33(3), 593-617.
- Listopadzka, E. (2025). Digital nomads and the circular economy. Building readiness for green entrepreneurship among young adults through self-organising learning environments. *Procedia Computer Science*, 270, 910-918.
- Mei, H., Ma, Z., Jiao, S., Chen, X., Lv, X., & Zhan, Z. (2017). The sustainable personality in entrepreneurship: The relationship between big six personality, entrepreneurial self-efficacy, and entrepreneurial intention in the Chinese context. *Sustainability*, 9(9), 1649.
- Núñez-Tabales, J. M., Puccia, A., & González-Mohino, M. (2024). Empowering tomorrow's entrepreneurs: Unraveling the connections between SDG knowledge, attitudes towards sustainability and sustainable entrepreneurship on sustainable behaviors. *Discover Sustainability*, 5(1), 406.
- Putri, W.S.T. (2025). Entrepreneurs' personal values and green business culture: A qualitative study of Indonesian MSMEs. *Clean and Sustainability Business*, 1(2), 108-125.
- Raimi, L., & Bamiro, N.B. (2025). Role of Islamic sustainable finance in promoting green entrepreneurship and sustainable development goals in emerging Muslim economies. *International Journal of Social Economics*, 53(2), 181-196.
- Romero-Colmenares, L.M., & Reyes-Rodríguez, J.F. (2022). Sustainable entrepreneurial intentions: Exploration of a model based on the theory of planned behaviour among university students in north-east Colombia. *The International Journal of Management Education*, 20(2), 100627.
- Sadiq, M., Thi, T.D.P., Nguyen, C.M., & Do, H-D. (2025). Sustainable entrepreneurship and knowledge management: Role of green information technology in building sustainable entrepreneurial ecosystems. *Journal of Innovation & Knowledge*, 10(3), 100689.
- Salimi, N., & Vrauwdeunt, T. (2025). Sustainability: Does it contribute to the survival of entrepreneurship? *Journal of Environmental Management*, 373, 123454.
- Sekaran, U., & Bougie, R. (2016). *Research methods for business: A skill-building approach* (7th ed.). Chichester, UK: John Wiley & Sons.
- Shahzad, M.F., & Xu, S. (2024). Antecedents of international entrepreneurship and emerging technologies help to achieve sustainable development goals: Moderating role of global mindset. *Technological Forecasting and Social Change*, 209, 123831.
- Shapero, A. (1975). The displaced uncomfortable entrepreneur. *Psychology Today*, 8(5), 83-88.
- Shapero, A. & Sokol, L. (1982). The social dimensions of entrepreneurship. In C.A. Kent, D.L. Sexton, & K.H. Vesper (Eds.). *Encyclopedia of Entrepreneurship*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 72-90.
- Sharma, L., Bulsara, H. P., Bagdi, H., & Trivedi, M. (2024). Exploring sustainable entrepreneurial intentions through the lens of the theory of planned behaviour: A PLS-SEM approach. *Journal of Advances in Management Research*, 21(1), 20-43.
- Shepherd, D. A., Kuskova, V., & Patzelt, H. (2009). Measuring the values that underlie sustainable development: The development of a valid scale. *Journal of Economic Psychology*, 30(2), 246-256.
- Soria-Barreto, K., & Novoa-Hernández, P. (2025). A systematic mapping and meta-analysis on sustainable entrepreneurial intention: Insights from the theory of planned behavior. *Acta Psychologica*, 260, 105733.
- Soria-Barreto, K., Contreras, F., Serrano-Malebrán, J., Piñeros-Espinosa, R., Martínez-Álvarez, J. & Ventura-Egoávil, J. (2026). From solidarity values to sustainable entrepreneurial intention: A multiple mediation analysis using the value-attitude-behavior framework in Latin America. *Acta Psychologica*, 265, 106744.
- Sreenivasan, A., & Suresh, M. (2023). Exploring the contribution of sustainable entrepreneurship toward sustainable development goals: A bibliometric analysis. *Green Technologies and Sustainability*, 1(3), 100038.

- Şaşmaz, Z., & Tengilimoğlu, E. (2024). Planlı Davranış Teorisi bağlamında gerçekleştirilen çalışmaların sistematik değerlendirmesi: Dergi Park örneği. *Selçuk Turizm ve Bilişim Araştırmaları Dergisi*, 5, 23-35.
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, 53-55.
- Titko, J., Tambovceva, T., Skvarciany, V., Lapinskaitė, I., Solesvik, M.Z., Uzule, K., Faganel, A., Jasińska-Biliczak, A., Budanceva, J., Dehtjare, J., Mironova, J. (2024). Attitudes to sustainable entrepreneurship and environmental values of students: Testing measurement scale and preliminary results of cross-country study. *14th International Scientific Conference "Business and Management 2024"* May 16–17, 2024, Vilnius, Lithuania.
- Torres-Coronas, T., & Vidal-Blasco, M. (2018). The impacts of trait emotional intelligence and entrepreneurial self-efficacy on perceived behavioral control among undergraduate students. *International Journal of Adult Vocational Education and Technology*, 9(3), 47-58.
- Tran, H. Y., Vo, T. M. T., Doan, N. N., Huynh, D. M. T., Lam, B. Q., & Pham, M. (2025). The role of environmental concern and sustainable development goals knowledge for sustainable entrepreneurial intention. *Discover Sustainability*, 6(1), 757.
- Truong, H.T., Le, T.P., Pham, H.T.T., Do, D.A., & Pham, T.T. (2022). A mixed approach to understanding sustainable entrepreneurial intention. *The International Journal of Management Education*, 20(3), 100731.
- Valencia-Arias, A., Palacios-Moya, L., Londoño-Celis, W., & Ipaguirre Sanchez, K. (2024). Sustainable entrepreneurial intention: A research trends and agenda. *Sustainable Environment*, 10(1).
- Vuorio, A.M., Puumalainen, K., & Fellnhofer, K. (2018). Drivers of entrepreneurial intentions in sustainable entrepreneurship. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 24(2), 359-381.
- Wagner, B., Steg, L., & Van der Werff, E. (2025). Values at work: Understanding the relationship of individual and perceived organisational values on employees's motivation and pro-environmental behaviour at work. *Journal of Environmental Psychology*, 103, 102547.
- Wang, X., Yuen, K.F., Wong, Y.D., & Li, K.X. (2020). How can the maritime industry meet Sustainable Development Goals? An analysis of sustainability reports from the social entrepreneurship perspective. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, 78, 102173.
- Xiao, B., Liu, Q., Piao, G., & Liu, Y. (2026). The influence of entrepreneurial spirit and environmental perception on entrepreneurial intentions: A mediation model of entrepreneurial competence. *Acta Psychologica*, 265, 106713.
- Yasir, N., Babar, M., Mehmood, H. S., Xie, R., & Guo, G. (2023). The environmental values play a role in the development of green entrepreneurship to achieve sustainable entrepreneurial intention. *Sustainability*, 15(8), 6451.
- Yıldırım, K. E., & Sunman, G. (2022). Öz yeterlilik inancının sosyal girişimcilik niyeti üzerine etkisi: Anadolu Üniversitesi ve Aksaray Üniversitesi öğrencileri örneği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(2), 214-226.
- Zamora-Polo, F., Sánchez-Martín, J., Corrales-Serrano, M., & Espejo-Antúnez, L. (2019). What do university students know about sustainable development goals? A realistic approach to the reception of this UN program amongst the youth population. *Sustainability*, 11(13), 3533.
- Zhang, Y., Wang, H., Zheng, K., & Yang, W. (2025). Empowering women's entrepreneurship: The role of green knowledge, innovation, and family support. *Journal of Innovation & Knowledge*, 10, 100639.

Appendix (Ekler)

Appendix 1: (Ek 1:) Ölçek Maddeleri

Maddeler

Çevre Yanlısı Değerler (CYD)

- cyd1: Doğal çevrenin korunması için mevcut üretim yöntemleri büyük ölçüde değiştirilmelidir.
cyd2: İnsanlar, doğaya saygı gereği mevcut tüketim alışkanlıklarında büyük değişiklikler yapmalıdır.
cyd3: Gelecek nesillerin yararı için doğal çevreyi güçlü biçimde korumak bir toplumun yükümlülüğüdür.

Dayanışma Değerleri (DD)

- dd1: Sosyal açıdan dezavantajlı bireylere yardım etme konusunda ahlaki bir sorumluluk hissedirim.
dd2: Bizden daha az şanslı insanlara yardım etmek etik bir sorumluluktur.
dd3: Sosyal adalet, bizden daha az şanslı olanlara yardım etmemizi gerektirir (sosyal adalet, toplumda servetin, fırsatların ve ayrıcalıkların dağılımını ifade eder).
dd4: Ülkemde sosyal açıdan dezavantajlı bireylere yardım etmek temel ilkelerden biridir.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Bilgisi (SKH)

- skh1: Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin ne olduğunu biliyorum.
skh2: Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin hangi zaman dilimini kapsadığını biliyorum.
skh3: Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma gündeminin bir parçası olduğunu farkındayım.
skh4: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri hakkında medyadan (basın, televizyon, sosyal medya vb.) bilgi edindim.
skh5: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri hakkında örgün eğitim sürecinde (lise, üniversite vb.) bilgi edindim.

Çevresel Öz-Yeterlik (COY)

- coy1: Kararlı olduğum takdirde çevresel sorunların çözümüne kişisel olarak katkı sağlayabileceğime inanıyorum.
coy2: Çevrenin karşı karşıya olduğu sorunların çözümüne yardımcı olacak bir yol bulabilirim.
coy3: Çevresel sorunların çözümü, her birimizin katkıda bulunabileceği bir şeydir.

Kişisel Tutum (KT)

- kt1: Sürdürülebilir işletme (topluma ve çevreye fayda sağlayan bir işletme) kurmak, benim için dezavantajlardan çok avantajlar içermektedir.
kt2: Sürdürülebilir girişimcilik kariyeri bana cazip geliyor.
kt3: Fırsatım ve gerekli kaynaklarım olsaydı sürdürülebilir bir işletme kurmak isterdim.
kt4: Girişim fırsatlarını değerlendirirken girişimin sosyal etkisini (yoksulluğun azaltılması, istihdam yaratma, eşitliğin artırılması vb.) dikkate alırım.
kt5: Girişim fırsatlarını değerlendirirken girişimin çevresel etkisini (doğal kaynak kullanımı, biyolojik çeşitliliğin korunması, enerji türü vb.) dikkate alırım.

Öznel Norm (ON)

- on1: Ailem sürdürülebilir bir işletme kurma kararımı desteklerdi.
on2: Arkadaşlarım sürdürülebilir bir işletme kurma kararımı desteklerdi.
on3: Aynı alanda eğitim gördüğüm kişiler sürdürülebilir bir işletme kurma kararımı desteklerdi.

Algılanan Davranışsal Kontrol (ADK)

- adk1: Sürdürülebilir bir işletme kurmak ve onu işler halde tutmak benim için kolay olurdu.
adk2: Başarılı bir sürdürülebilir işletme kurmaya hazırım.
adk3: Yeni bir sürdürülebilir işletme kurma sürecini kontrol edebileceğime inanıyorum.
adk4: Sürdürülebilir bir işletme kurmak için gerekli pratik bilgilere sahibim.
adk5: Sürdürülebilir bir girişimcilik projesi geliştirmeyi biliyorum.
adk6: Sürdürülebilir bir işletme kurmayı denersen, başarılı olma olasılığım yüksek olur.

Sürdürülebilir Girişimcilik Niyeti (SGN)

- sgn1: Kuracağım işletme sosyal etki (örneğin istihdam yaratma, yoksulluğu azaltma, yaşam kalitesini artırma) odaklı olacaktır.
sgn2: Kuracağım işletme çevresel etki (örneğin atık yönetimi, yenilenebilir enerji kullanımına öncelik verme) odaklı olacaktır.
sgn3: Kendi işimi kurmam, sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlayacaktır.
sgn4: Kendi işletmemi kurarsam, ekonomik kazançtan ziyade toplumsal faydayı tercih ederim.